

Előfizetési díj:

Negyedévre ... 2 kor.
Félévre ... 4 kor.
Égész évre ... 8 kor.

Egyes szám 40 fill.

Megjelen havonként
kétszer.

HERKULES

SZERKESZTIK:

PORZSOLT JENŐ.

PORZSOLT KÁLMÁN.

Szerkesztőség:

IX., Ferencz-körút
31. szám, I. em.

Kiadóhivatal:

VIII., József-körút 43.
szám, földsz.

Az Achilles Sport-Egylet,
Aradi Korcsolyázó-Egylet,
Budapesti polgári lövészegyes.,
Budapesti Torna-Club,
Beregszászi Korcsolyázó-Egylet,
Bpesti hegyvidéki Turista-Egyl.,
Budapesti Torna-Egylet,
Délvidéki Kerékpár-Egylet,
Debreczeni Korcsolyázó-Egylet,
Debreczeni Torna-Egylet,
Fővárosi Vivó-Club,
Érsekújv. Vivó- s Torna-Egyes.,
Győri Csónakázó-Egyesület,
Gyöngyösi Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Tornázó- és Vivó-Egyes.,
Kolozsvári Athletikai Club,

Kolozsvári Korcsolyázó-Egylet,
Körmendi Athletikai Club,
Kunsztmártoni Csón.-Kores.-Egyl.,
Lévai Torna- és Vivó-Egylet,
Lőcsei Korcsolyázó-Egylet,
Lőcsei Vivó- és Torna-Egyesület,
Magy. Testgyakorlók Köre,
Márm.-szigeti ifj. Torna-Egylet,
Magyar Úszó-Egylet,
Maros-Vásárhelyi Torna-Egylet,
Magyar-Óvári Torna- s Vivó-Egyl.,
Maros-Vásárhelyi Kerékpár-Egylet,
Maros-Vásárhelyi Kores.-Egyl.,
N.-Bányai Torna- és Kores.-Egyl.,
Nagy-Enyedi Korcsolyázó-Egylet,
Nagy-Kanizsai Torna-Egylet,
Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet,

Nemzeti Hajós-Egylet,
Neptun Bpesti, Evező-Egylet,
Ó-Becsei Kerékpár-Egyes.,
Ó-Budai Torna-Egylet,
Pécsi Athletikai Club,
Pápai Korcsolya-Egylet,
Pozsonyi Torna-Egylet,
Privigyei Kores.-Egylet,
Rimaszombati Kores.-Egylet,
Quarnero Csónakázó-Egylet,
Sátorlajuhelyi Kores.-Egylet,
Selmeczi Akad. Athléta Club,
Soproni Korcsolyázó-Egylet,
Soproni ev. főgymn. testgy. Köre,
Sportkedvelők Köre,
Szabadkai Sport-Egylet,
Szabadkai Torna-Egylet,

Szarvasi Korcsolyázó-Kör,
Szatmár-Németi torna és vivó-egyl.,
Szegedi Csónakázó-Egylet,
Szegedi Korcsolyázó-Egylet,
Szegedi Torna-Egylet,
Székely-Udvarhelyi Kores.-Egylet.,
Székesfehérvári Kores.-Egylet,
Szegedi Kerékpár-Egyesület,
Szászvárosi Athletika Club,
Szolnoki Korcsolyázó-Egylet,
Temesvári Korcsolyázó-Egylet,
Torontáli Kores.- és Hajós-Egylet
Torontáli Athletikai Club,
Tordai Korcsolyázó-Egylet,
Ujvidéki Kerékpár-Egyesület,
Veszprémi Torna-Egyesület,
Zombolyai Athletikai Club

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ö nagyméltósága 47.020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország
összes tanintézetének.

Országos testnevelési tanács.

Mint már a czim is mutatja, egy rendkívül fontos intézményről van szó, melyet Berzeviczy Albert vezetésével egy küldöttség Wlassics Gyula miniszterünknek memorandum átadásával ajánlott figyelmébe — A tervezett bizottság eszméjét a miniszter örömmel fogadta, és így remélhető, hogy a „Testnevelési Tanács“ rövid időn belül valóság lesz.

A legnagyobb fontossága ez alakítandó egyletnek azonban nem a tanácsadás volna, hanem a tett. Mi oly bölcsek, gazdagok vagyunk a tanácsosokban és a tanácsadásban, mint talán egy nemzet sem. — A miniszteriumnak sem igen kell ügyünkben a tanács, hanem a társadalmi támogatás. — A kinevezendő tanácsosokat eddig is megkérdezte, ezután is megkérdezi a miniszter, ha ennek szükségét találja. Azonban a lapunk más oldalán közlőttekből kitűnik, hogy a tervezett tanácsnak nem épen a legfontosabb dolga a véleményadás, hanem legáltalánosabb munkássága a testgyakorlati oktatásnak és a tornatanár-képzésnek felügyelete és az ifjusági tornaversenyek rendezése lenne. Mindezen feladatok azonban a legszorosabb értelemben vett szigorú felelősséggel járó állami feladatok, melyeket a miniszterium nem ruházhat az alakítandó tanácsra. — Mert az adandó tanácsot a miniszter vagy figyelembe veszi, vagy nem, tehát a rossz tanács még semmi bajt sem csinál, de az állami

felelősségtől távol álló felügyelet és ellenőrzés már sok bajt szerezhet fejlődésben levő ügyünknek. — Minden tiszteletünket bírják a leendő tanács tagjai, de azon bizodalunkat nem, hogy kezeikbe mernők tenni testi nevelésünk vezetését, mert ha a miniszter a memorandum értelmében szervezné a tanácsot, a maga körében az orsz. közoktatási tanácsnál is önállóbb lenne, mit nem akarhat épen az ügy érdekében senki sem.

Legyen a szervezendő tanács mondjuk véleményező fórum, társadalmi mozgalmakat, intézményeket alkotó testület, a testgyakorlatokat terjesztő, az irodalmat, a tudományt pártoló, művelő intézmény, legyen a játékterek érdekében közreműködő faktor, de ne legyen felügyelő és ellenőrző hatásköre.

Nagyon jól tudjuk, hogy a nálunk divatos felfogás szerint valamely testületnek diszt, tekintélyt főleg az nyújt, ha állami teendőket végez, de nem arról van szó, hogy egy szervezendő intézménynek tekintélye legyen, hanem hogy a testgyakorlatoknak, főleg az iskolai testgyakorlatoknak ügyét előbbre vigyük. És e két dolog épen nem fedi egymást. A miniszterium a tanács szervezésével, hatáskörének bőre szabásával, tekintélyes, arra hivatott tagok kinevezésével, személyes vezetésével adhat elég fényt a testületnek, anélkül is, hogy reá ruházná a miniszteriumot megillető felügyeleti, ellenőrző és vezető hatáskört.

Azonban az így szervezett testület taná-

esosait a miniszter bizonnyal megfogja bizni, hogy időről-időre megtekintsek az egyes iskolák tanítását, hogy vigyázzanak a torna- és játékterek felszerelésére, hogy az ifjúsági versenyek rendezésében segédkezzenek, de csakis úgy, mint személyes felelősséggel felruházott ideiglenes meghatalmazottjai.

Nagy és hézagot pótló hivatása volna azonban a tanácsnak a társadalom megmozdításában. Ne abban keresse ugyanis a szervezendő intézmény feladatát, hogy tanárainkat ellenőrizze, — tantervet, utasításokat, tanácsokat adjon a miniszteriumnak és ennek fényében sütkérezzék, — mert ez nagyon könnyű munka, — hanem hatoljon be a társadalomba; merítsen innen erőt és fényt, itt adjon irányt az egybegyűjtött érdeklődőknek. — A mi társadalmunk széteső tömegből alkosson a tanács egy egyesületet, melyben a tagok munkájára, szellemi és anyagi támogatására legyen fektetve az alap és ne a miniszteri kiküldetés és a napidíjra — Tudom, hogy ez nehezebb munka lesz, mint a miniszteri kinevezésre és utalványozásra való alapítás, de aztán e munkának meg is lesz az eredménye. — A mi pedig a szaktudományos ellenőrzést és felügyeletet illeti, sokkal könnyebben volna megoldható a tornafelügyelők alkalmazásával, a közoktatásügyi tanácsba szakférfiak kinevezésével, végül a tornatanár képzés államosításával. Mind e gáncnak látszó ellenvetéseink mellett a legnagyobb elismeréssel vagyunk a tanácsot szervező jeles embereink buzgósága, munkássága iránt, és e legjobb kívánságokkal üdvözljük a felfogásunk szerint alakulandó testületet.

A rozsnyói leánynevelő-intézet iskolai kirándulása.

A tiszai ág. hitv. ev. egyh. rozsnyói leánynevelő-intézete április 23-án tanulmányi kirándulást rendezett a »Rimamurányi-Salgó-Tarján vas- és aczélmű- Részvénytársulat«-ának ózdi telepére a nagys. vezérigazgató-ság szíves engedélyével. Már reggeli 5 órakor gyülekeztek a III. és IV. osztály künlakó növendékei az intézet helyiségében, a hol már a bennlakók is élénk sürgősforgás közben készültek az induláshoz. $\frac{1}{2}$ 6 órakor elindult a 38 növendékből álló csapat 6 tanítónő kíséretében, s a pályaudvarnál nemsokára elhelyezkedtek az ez alkalomra külön megrendelt vasuti kocsiban. Nem sokáig kellett várniok, s a vonat elindult, s vidám csevegés és dalolás mellett gyorsan reptült az idő, habár a vonat maga lassan is haladt, különösen a harmadrendű Bányaréve-ózd-i-szárnnyvonalon.

Miután a már-már lankadó türelmet, a czeenteri állomásnál kissé felfrissítettük, a vonat hosszabb ideig

állván, leszálltunk s jó friss vizet ittunk — 9 óra 35 perczkor megérkeztünk a nehezen várt Ózd állomásra, a hol nagys. Lázár Gyula gyári igazgató ur intézkedése folytán a társulat nevében a tisztikar, a népiskola tan-testülete részéről Kablay István főtanító és Turóczy Pál ev. főesperes ur várták leánykáinkat. A program első pontja szerint a népiskola épületét tekintettük meg, a hol nem remélt fogadtatásban részesültünk. A lépcsőházban az ózdi népiskola tanulói Hanuszik Antal tanító ur vezetése mellett hazafias dalt énekeltek, tiszta, szabatos előadással, majd egy szép hazafias költeményt szavalt egy kis leány, s ismét ének következett. Ekkor Kablay István főtanító ur beszédet intézett növendékeinkhez, kifejtvén előttük az ilyen kirándulás hasznát tanulmányi és hazafias szempontból, s megemlítve, hogy most be fogja nekik mutatni az ózdi tanulók rajzait s más munkáit, azért, hogy lássák, hogy a gyermekeknek mindenütt kell tanulni és dolgozni. Aztán a tanács-terembe vezette gyermekeinket, a hol azok az említett munkákat csakugyan megtekintették. Miután mi tanítónők is gyönyörrel szemléltük azokat s megtekintettük a mintaszerű berendezésű iskola többi helyiségeit is, a program második pontja szerint a telep casinójába mentünk, hol a nagy teremben sonka és más husnemüekből és sörből álló pompás villásreggeli várt reánk, a melyet az ózdi ág. hitv. evang. egyház családjai készítettek számunkra.

Ilyen módon felfrissülve és erőt merítve, négy csapatra oszolva, elindultunk a gyár megtekintésére, a mi tartott egy óra hosszáig, mely idő alatt új és új bámulni és csodálni való tárult elénk; itt 36 mm. súlyu izzó vasdarabot emelt ki két óriás vasfog egy földalatti üregből, hogy azután a hengerek közé tegye, a hol fokozatosan keskenyebb és hosszabb ruddá formálja; amott már 15—20 m. hosszúságu tűzkigyókat fog meg a henger előtt álló munkás, hogy a még keskenyebb szomszédos henger aztán már teljesen befejezze munkáját. Itt kemenczékben izzítják, gyurják a vasat, s a mint a kellő nagyságu darab megolvad, nagy gomolygásban a hydraulikus szülő alá teszik, a mely játszi könnyedséggel formálja az alakatlan tömeget szabályos oszlopokká, mialatt az izzó forgácsok messzire röpködtek mindenfelé; $\frac{1}{2}$ 12-kor volt a legszebb látvány, a mikor a »Martin« nevű kohóból az aczélt öntötték ki, a mely egészen fehéren folyt a formákba, a melyek tetején a sziporkák még sokáig tűzrózsát alkottak; innét felmentünk a kohó hátulso oldalára, a hol színes üvegen át néztük a forrásban lévő aczélt, szabad szem nem bírta ki a vakító fényt, a melynek hőmérsékéről némi fogalmat nyújtott nekünk az a kisugárzó hő, a mely még a 4—5 méter távolságban is pillanatokig volt csak elviselhető.

Egy óra felé járt már az idő, a mikor bejárván az összes helyiségeket, a munkás casino olvasótermébe mentünk, hogy ott pihenés közben az ott elhelyezett fonográf hangversenyét élvezzük. Itt még a könyvtár

gazdagságát is volt alkalmunk csodálni. Aztán ismét a kaszinó nagytermébe mentünk ebédelni. A gulyás husból, sülték és többféle süteményből álló pompás ebéddel, szintén a társulat és az evangélikus családok vendégelték meg leányainkat, de a szülők is azzal a jól eső érzéssel gondolhatnak reá, hogy őket nagy kiadás nem terhelte.

Ebéd után édes emlékekkel eltelve, kimentünk a vonathoz, s 3 órakor visszaindultunk, hogy a kellemesen töltött nap után annál örömebb folytassuk rendes munkánkat, a szorgalmas tanulást.

A fentemlített iskola igazgatósága mély hálájának ad kifejezést mindazok iránt, a kik részben engedélyökkel, részben személyes jelenlétökkel és fáradságukkal, sőt anyagi támogatással is lehetővé tették, hogy a növendékek ilyen nemcsak kellemes, de nagyon tanulságos kirándulásban vehettek részt, a mely nagy mértékben volt alkalmas arra, hogy nemcsak leánykánk tudását és ösmereteit gyarapítsa, hanem önérzetüket, sőt büszkeségüket is fejlessze.

N. N.

A labdarugó játéktér új beosztása.

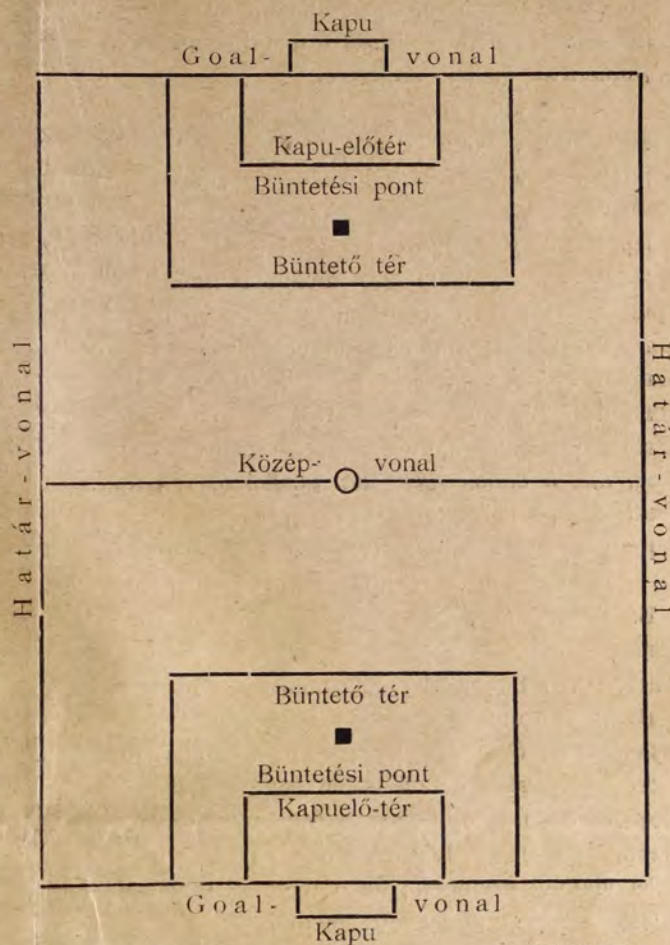
Londonból írják, hogy az angol labdarugó szövetségek egy fontos újításra készülnek, mely a labdarugópályák jelenlegi beosztását megváltoztatná. A tervezet szerint a játéktér a következő beosztást nyerné:

A kapu előtti két 6 jardos félkör a jövőben elmaradna s helyettük a kapufélfától 6 jard távolságban a goal-vonalra két 6 jard hosszú függélyes volna húzandó, melyek végpontjai egymással összekötendő. Az ezen vonalak által bezárt 6 jard széles és $6+8+6=20$ jard hosszú kapuelőtérben belül a kapuvéd csak akkor támadható meg, ha a labda a kezében van, vagy ha az ellenfelet a támadásban megakadályozza.

A jelenleg a goalvonallal 12 jard (11 m.) távolságban húzott egyenes szintén elmarad; helyette azonban a kapufélfától jobbra-balra 18 jard távolságban a goalvonatra merőlegesen, 18 jard hosszú két vonalat húzunk, melyek végpontjait szintén összekötjük egymással. Ez a négyszögű tér, a büntető tér felelne meg jövőben a 11 méteres vonalon belüli térnek, illetőleg az ezen négy-szögön belül elkövetett szabálytalanságok ugyanazon elbírálás alá esnének, amint azt a jelenlegi szabályok a 11 méteres vonalon belüli térre előírják.

A büntető rugás pedig jövőben a büntető téren belül csak egyetlen egy pontról, az ugynevezett büntetési pontról eszközölhető; ez pedig egy a kapu közepétől a játék-tér közepe felé eső, 12 jard távolságban megjelölt pont volna. A büntető rugás alkalmával a kapuvéd a kapu előterét el nem hagyhatja, ellenben

valamennyi játékos — a büntető rugást eszközölő kivételével — a büntetési téren kívül tartozik helyet foglalni. A játéktér tehát a következő képet mutatná:

Kárpáti Béla.

Labdarugás.

A dánok Budapesten.

(A „Sport-Világ” tudósítása).

IV. nap

1902. május 19.

Boldklubben 4:0 eredménnyel győznek a Budapesti Torna-Club ellen.

Negyedik napra maradt a dánok legerősebb ellenfele, a legjobb magyar csapat, a Budapesti Torna-Club. Bár az előző napi Challenge Cup mérkőzés lefolyása és az utazás nagyon igénybe vette bajnoki csapatunkat, a pünkösdi hétfői matchen oly tüzzel játszott, hogy a dánoknak nagy munkájába és szerencséjébe került a B. T. C.-ot legyőzni. Mindjárt a játék kezdetétől öldöklő tempót diktál a magyar csapat; támadásuk jó ideig állandóan a Boldklubben kapuja előtt folyik s a dán védelem minden lehetőt megtesz, hogy a veszélyt kapujáról elhárítsa. Ha pedig offenzívába mennek át, a B. T. C. kipróbált védelmén hajótörést szenved minden kísérletük. Wagner halálmegvetéssel védi a magyarok helyzetét, az ő brilláns védelmén alig egy kétszer tud

keresztül törni a dán csatársor. Az első goalt a dánok egy lerohanás folytán érték el Andersen révén, ki keresztül cselezvén fedezetet, hátvédet, gyors iramban a kapu felé vivén a labdát, menthetetlenül a kapuba rugja. A második goal 3 perczzel a féldő letelte előtt hasonló körülmények mellett éretett el.

A második féldőben sem hagyják abba a szédületes tempót s mindkét csapat egyenlő erővel támad s a játéknak meglehetősen változatos jelleget kölcsönöznek. A dán kapu sokszor jó kritikus helyzetbe, de mindig résen áll a jól mozgó kapuvéd s a két brilláns back, kik a veszély pillanatában mellőzve minden fair játékmódot, gyakran erőszakos játékkal próbálják meghiusítani ellenfelük permanens támadását. Goalt azonban a magyar csapat ezúttal sem ért el, bár több alkalma volt goalt csinálni, mit azonban részint elhamarkodottságuk, részint pedig a kapuvéd szerencsés védelme hiusított meg, míg a dánok még két goallal (egy sarokrugásból eredt, egy pedig látszólag off side-el éretett el) szaporitván pontjaikat, 4:0 eredménynyel végeztek a magyar csapattal.

A dánok érezték, hogy kemény ellenfélre akadtak a B. T. C.-ban s ezért nem is annyira a fair játékra, mint az erőszakosságot sem mellőző goalcsinálásra fektettek súlyt. Fejjel alig játszottak s teljesen angol módorban alacsony passzokkal igyekeztek a magyar kapu közelébe férközni. A backek határozottan durván játszottak, szóval a dánok is (miként a Slavia és az angol csapatok első magyar szereplése alkalmával) addig játszottak elegánsan, fairén és finoman, míg gyenge ellenféllel állottak szemben; de a mint az ő képességeikhez méltó csapat mutatkozott, bizony ők is fittyet hánytak a fair játéknak s ha kellett, a kapu védelme érdekében nem riadtak vissza még az erőszakosságtól sem.

A B. T. C. ezúttal kitűnően játszott. Az előző napi bécsi ut és mérkőzés fáradalmait gyorsan kiheverte s oly derekasan játszott, hogy a jelenvolt 4000-re tehető publikum meglegedéssel távozott a mérkőzés színhelyéről. Különösen Bádonyi védett szépen; az utóbbi időben sokat haladt s gyors, határozott védelme folytán ismét legjobb magyar kapuvédde lett. Hibája egyedül az, hogy a goalrugásokat a hátvédnek kell teljesíteni, továbbá hatalmas rugásai inkább magasak, mint távolba vivők. Wagner és Harsády erős támaszai voltak a védelemnek; az utóbbinak úgy látszik régi szerepe jobban konvenial, mint mikor fedezetet játszik. Ordódyról csak annyit mondhatunk, hogy a dánok őt tartották legfélelmesebb ellenfelüknek; Skrabák ezúttal meglepetésszerűen jól játszott. Lucius pedig sokkal többet használ csapatának jobboldali fedezet, mint hátvéd szerepében. A csatársorban ezúttal Róka váltott leginkább ügyes helyezkedése és finom játéka révén, Buda kissé tulrainirozottnak látszik, míg a többiek, Bulcsu, Hajós és Csenvenka, gyorsaságuk és testi erejük folytán sok munkát adtak a dán védelemnek.

Biró Herzog Ede (M. U. E.) volt.

Hétfőn este a négy napi vendégszereplést a dánok tiszteletére rendezett kedélyes lakoma rekesztette be, melyen a résztvett magyar egyesületek tagjai nagy számban jelentek meg. Berzeviczy Albert a rendező bizottság diszelnöke levélben mentette ki távolmaradását. Jász Géza a Magyar Torna-Szövetség nevében köszöntötte fel német nyelven a dánokat, elismerő szavakban adózván a dán kultúra vívmányainak, míg Kárpáthy Béla a Magyar Labdarugók Szövetsége nevében mondott ékes-hangu felköszöntőt, különös dicséretben részesítve a dánok fair és korrekt játékmódot, mely minden magyar csapat mintaképeül szolgálhatna. A dánok részéről elhangzott felköszöntők közül mindenestre Westenholz tósztja volt a legfigyelemreméltóbb és legszívélyesebb, a mennyiben kedves módon emlékezett meg a magyarok messze földön híres vendégszeretetéről, Budapest és a beutazott vidékek bájos voltáról, a magyar csapatok kitűnő anyagáról és football-sportunknak öt éves multja daczára elért magas nivójáról. Számos tószt hangzott még ezenkívül, melyek közül különösen a budapesti dán konzul, Fleischl Sándornak, magyar gondolkodásu s nemzeti szellemtől áthatott beszéde keltett legnagyobb tetszést a jelenlevők sorában. Lakoma után a vendégek természetesen nem vonultak vissza lakhelyeikre, hanem fővárosunk éjjeli életét ismerni akarván, kitűnő hangulatban együttmaradt a nagy társaság kora hajnali órákig, s mire a Prágába való indulás ideje elérkezett, a dánok budapesti tartózkodásuk legszebb emlékeivel vettek búcsút a vendégszerető magyar sportférfiaktól.

Budapesti Torna-Club győz 5:2 eredménynyel a S. C. Favorit ellen.

1902. május 11.

Egy másodrangú prágai csapattal állott máj. 11-én szemben a Budapesti Torna-Club. A magyar csapat ismét hiányos összeállítással volt kénytelen mérközni, mert tagjai közül, Minder és Róka betegség miatt, Wagner, Bulcsu pedig elfoglaltságuknál fogva nem játszhattak. A hiány különösen a csatársorban volt feltűnően érezhető, mert a II-ik csapatból előléptetett Ryda I. és Hlavay még mindig nem elég erősek arra, hogy egy nemzetközi mérközésen helyüket jól megállják; gyorsaság és fizikai erő hiánya mellett kifejezett labdatechnikájuk nem igen segíti őket a játékban; Bádonyi ismét csatárt játszott s ezúttal ismét bebizonyította, hogy menyire nem neki való ezen szerep. A fedezetsor sem volt komplett; a hátvéd sorában Harsády jól tartotta a B. T. C. pozícióját, míg Raposnak a kapuban ezúttal nagyon rossz napja volt. A prágai csapatban kivált a centerforwards nevet-ségesen együgyű és rossz játékaival; a többiek elég jól kombináltak, de sokra nem vitték, mert a védelem fő-erőssége Ordódy meghiusított minden kísérletet. Az egész mezőnyben a két hátvéd és a kapuvéd ütötte meg egyedül magyar ellenfelők nivóját; a többi labdatechnikája és összjátéka nem volt jobb akármelyik jobb fajta II-od

osztályu csapatunkénál. A prágai csapat gyöngye játéka különben nagyon meglepett bennünket; eddigi szereplése után sokkal többet vártunk tőle; hiszen mult év őszén a Cricketterek formájuk tetőpontján csak nagy küzdelem árán tudták őket megverni; két hét előtt a Deutscher Football-Club B. csapatával szemben 3:0 arányban vereséget szenvedtek, a mi elég jó eredmény, tekintve azt a körülményt, hogy a B. csapat jelenleg jobb az A-nál. (Ez utóbbit ugyanis a B. csapat mult hét csütörtökén 1:0 eredménnyel verte. Igaz ugyan, hogy a Favorit néhány tartalék játékosával szerepelt, de ez nem okozhatja azt az óriási különbséget, mely a szintén tartalékokkal játszó B. T. C. és Favorit között a játék folyamán mutatkozott. A B. T. C. elejétől végig, de különösen a játék második felében nagy fölényben volt s a kapott két goal nem annyira a Favorit csatárai ügyességének, mint inkább a magyar csapat háttérőli határozatlanságának és a kapuvéd ügyetlenségének tudandó be.

A játék lefolyása különben a következő volt:

B. T. C. nap és szél ellen kezdi szokása szerint a játékot s rövid idő múlva Buda révén eléri az első goalt. A prágaiak inkább difensív módon játszanak s baloldali csatáruk révén sikerül egy-kétszer a magyar védelmen keresztül törni. Egy ily kísérlet csakhamar eredménnyel jár s a B. T. C. kapu hálójában először akad meg a labda, melyet a jobb összekötő csatár 15 méterről lőtt be. Ujabb felállás után a B. T. C. támad; lövés, lövést ér, de a legkritikusabb pillanatokban minden veszélyt elhárít a Favorit jól védő kapusa. Az előbbi jelenet azonban megismétlődik; a prágai csatárok ügyes ös-zjátékkal a B. T. C. kapuja közelébe viszik a labdát, Lucius lassan Raposhoz passzolja, ki a helyett, hogy kezével kiemelné a labdát, nagy vehemenssen belé rug és a következő pillanatban az előtte álló Lucius hátáról visszapatnva, beröpül a goalba. A publikum a kapus eme ügyefogyottságát meglehetősen bosszusággal fogadta. A B. T. C. támadását azonban nem hangolja le a kudarcz, sőt frissebben és jobb összjátékkal játszanak a mi gyors egymásutánban javukra elért két újabb goal eredményezett 1. félidő 3:2 B. T. C. javára.

Második félidőben a magyar csapat támadása állandóbb lett. Az egész játék lefolyása alatt alig egynehány-szor sikerült a B. T. C. térfelébe férközni a prágai csatároknak; veszélyessé azonban nem tették a magyarok helyzetét. Határra és cornerrevaló rugások a Favoritnál gyakoriabbá válnak s az egész csapat inkább a védelemre mint támadásra igyekszik a fősúlyt fektetni, mely körülménynek tudandó be az, hogy a B. T. C.-nek két goallal tudta eredményét szaporítani

Biró, Herzog Ede (M. U. E.) volt.

Ferencvárosi Torna-Club 3:1 győz Sport Club Favorit ellen.

A prágai csapat másodnap szerezése szintén a magyarok fölényes győzelmével végződött.

Már a játék kezdetén is a testileg sokkal erősebb

magyarok voltak többnyire a támadók, de a labda kezelésben ügyesebb prágaiak, addig míg friss erőben voltak elég jól védekeztek, minek folytán a játék változatos és érdekes volt. A magyarok 5 perc alatt megszerezték a vezető goalt, melyet a következő 5 perczben Favorit kiegyenlített, ezen túl az első félidőben egyik részről sem tudtak újabb eredményt elérni.

A pihenés után mindinkább gyengült a prágaiak ellentállása és mindinkább védelemre szorítottak, 10 percznyi heves küzdelem után az egy csomóban a kapura rohanó Ferencvárosiak a kapust a labdával együtt benyomva megszerzik újból a vezetést, míg egy a 30-ik perczben beadott goallal biztosították végleges győzelmüket.

A mérkőzés utolsó része állandóan a prágaiak kapuja körül folyt le és unalmas volt.

A délelőtti esőzés nagyon megrontotta a játszótérét és kivált a kapu előtti pocsolyák megnehezítették a védelmet. A mérkőzést csak gyér közönség szemlélte.

Wiener Athletik Sport-Club 4:1 győz a Műegyetemi Football-Club ellen.

A kedvező időjárás dacára, gyér közönség szemlélte ezen, a margitszigeti pályán lefolyt mérkőzést.

W. A. C. kezdi a játékot és alig 5 perc lefolyása után a bécsiek rugják az első goalt, de ezen túl sem ők, sem ellenfeleik nem tudnak eredményt elérni.

Unalmas és lassu tempóban folyik a játék a magyarok térfelében és Naussnak a bécsiek kitűnő kapusának semmi alkalmja sincs akcióbba lépni.

A szünet után kissé élénkül a játék. A magyaroknak az 5-ik perczben, Nieszner utján sikerült a kiegyenlítő goalt megszerezni, mi őket újabb támadásokra lelkesíti, a bécsiek ellenben, kiken az első félidőben nagyon is meglátszottak az utazás fáradalmi és kik csak nehezen tudtak a tulróvid és sikamlós gyp-pályához hozzászokni, megemberelik magukat, hogy a vezetést újból megszerezzék.

Csatársoruk ügyes kombinációjának sikerült is ez, a mennyiben a 10., 15., és 20-ik perczben beadott goalokkal a győzelmet végleg biztosították.

A bécsiek közül Nauss és Wachuda, a műegyetemiéknél Nieszner és a kapus Ujvári érdemelnek dicséretet.

Bécsi Ramblerek 3:2 eredménnyel győznek a Budapesti Ramblerek ellen.

1902. június 1.

A nyár közepébe illő kánikulás hőség dacára nagyszámu érdeklődő töltötte meg június 1-én a millenáris versenypálya nézőterét, hogy tanui legyenek két első-rangu reprezentatívnek beillő rambler-csapat küzdelmének. Az erősen tűző napsugár természetesen nagy befolyással volt a játék menetére, mindamellett a lefolyt mérkőzés meglehetősen változatos és izgató jelenetekben gazdag volt.

A bécsi csapat a következő összeállításban szerepelt:

Blässy I.
(Graphia)
Wachuda, Dettelmayer
(W. A. C.) (Graphia)
Bartal, Blässy II., Roland
(Graphia) (Graphia) (W. F. C. 1898)
Berger, Wiesner, Huber, Studnicka, Taurer.
(W. F. C. 1898) (Wiener Athletik sport Club.)

A magyar csapatban csak a forwardssor változott, Róka helyét Kohlhaneck, ez utóbbit pedig a balszélen Kovács pótolta.

Bécsé a helyválasztás joga s így a magyar csapat gyenge hátszéllel nap ellen kezdi a játékot s ennek színhelyét energikus ostromával állandóan a bécsi kapu elé teszi.

A bécsiek csak ritkán jutnak oly helyzetbe, hogy támadólag léphessenek fel, mert a Budapesti Ramblerek védelmén mindig hajótörést szenved a különben gyönyörűen összjátékos bécsi forwardssor minden kísérlete. A magyar csapat ezenközben több ízben jut abba a helyzetbe, hogy goalt érjen el, de az eredmény elérését ugyyszólván lehetetlenné teszi a kitűnően védő kapuvéd és a két brilláns-backnak elszánt munkája, míg végre a 22-ik perczen sikerül Hajósnak a kapuvéd által elejtett labdát a bécsi kapuba küldeni. Változó tempóban folyik tovább a játék; a sarokrugások mindkét oldalon gyakoriabbakká válnak, eredményt azonban egyik csapat sem tud felmutatni, bár ez alkalommal a bécsieket csak szerencsésük akadályozta meg abban, hogy egy cornerről lőtt labda utja Hoffmann szép fejpassza után nem a hálóban, hanem a hosszú lécszen akadt meg. A bécsi csatárok egy sikerült kombinációja meghozza végre részükre a kiegyenlítő goalt, melyet Huber védhetlen éles lövése szerzett meg csapatának.

A magyarok azután is többször veszélyesen támadnak, de a játékok menetén csakhamar meglátszik a kezdetben forszirozott erős tempó és az emelkedő hőség hatása. A játék meglehetősen higgadt s csak a lelkes publikum buzdításai látszanak olykor felvillanyozni a játékosokat. A félidő elmúlik 1:1 eredmény megváltozása nélkül.

A második félidőben a magyar csapat jut kedvezőbb helyzetbe s nappal hátban játszva megismétli a játék első felében produkált ostromát. Tíz perc múlva goalt is ér el Kohlhaneck révén, ki egy a védelem által előreadott labdát a kapussal együtt a goalba szorít. Hajós egy összeütközés után bokarándulást szenved s kénytelen a játékeret otthagyni; a magyar csapat azonban így 10 emberrel játszva a tisztán védelmi játékot mellőzi s gyakran támad, de jobb szélső csatárának távozásával támadása is tökéletlen lesz. A bécsiek most gyakrabban lépnek fel támadólag s erős bombázásnak teszik ki a magyar kaput, melyet Bádonyi biztos védelme sokáig tart érintetlenül. A 20. perczen Huber ismét kiegyenlítő az eredményt s néhány percczel a játék vége előtt Studnicka kaparintja az egyik magyar hátvéd elhibázott rugása után lepattanó labdát magához s lövi menthetlenül a magyar kapuba.

A bécsiek forwardssora a legjobb volt azok közül, a melyet eddig az osztrák főváros csapatainál láthattunk. A W. A. C. hírneves három csatára Taurer, Studnicka és Huber mellett a 98-asok két kitűnő forwardsa szerepelt, kiknek összjátéka s éles lövései sokszor veszélyeztették a magyar kaput. Különösen Taurer brilliozott ebben s Bádonyinak ugyancsak vigyázni kellett, hogy a bécsiek gyorslábú balszélsőjének éles lövéseit kivédhesse.

A fedezetek sorában Blässy II. kitűnő volt; őt tartják különben Bécs legjobb fedezetének; a mi Ordódyunk játéka mellett azonban látszólag elenyészett minden kiváló tulajdonsága. Wachuda és Dettelmayer sokat mentettek elszánt védelmükkel, míg a kapuvéd a magyar csapat állandó támadásával szemben számos jelét adta jó kvalifikálásának.

A magyar csapat összeválogatását részünkről nem tartjuk a legszerencsésebbnek. Különösen a védelemben lett volna sok kifogásolni valónk; Kiss például kitűnően állja meg helyét: fairen játszó csapat ellen és lassan működő támadással szemben; a bécsieknél azonban e tulajdonságokat nem igen véltük felfedezni s nézetünk szerint Pozsonyi ezuttal jobban állotta volna meg helyét. Hasonlóképen Berán is többet produkált volna a jobb hátvéd szerepében, míg Lucius akkor játszott a legjobban, ha jobb fedezet szerepében volt alkalma érvényesíteni gyorsaságát. Fehéry mint bal hátvéd és Bádonyi a kapuban nagyon jók voltak. Ordódy az ő tüneményes játékaival ezuttal is beigazolta, hogy az egész kontinensen lelkes játékos és kitartás tekintetében aligha akad párja. A forwardssor az eredeti összeállítás szerint meglehetősen jó lett volna. Róka hiányzása azonban némi zavart idézett elő a csatársor harmonikus összjátékában. A Budapesti Ramblerek pénteki trainingje alkalmával ugyanis Hajós, Róka, Buda, Hoffmann és Kovács együttes játéka azt a benyomást tette a nézőre, mintha már hosszú időn át egymáshoz szokva játszottak volna. Róka helyett játszó Kohlhaneck egyénileg kiváló erőt képvisel, de a Ramblerek csatársorában nem tudta eléggé betartani a neki talán egészen ismeretlennek mutatkozott jobb összekötő helyét s több ízben került saját társaival összeütközésbe. Kár, hogy a trainingeket nem igen látogatta, mert jeles tulajdonságait sokkal inkább érvényesíthette volna csatártársaival való összjáték keretében. Hoffmann, Balla, Kovács, Hajós egyénileg jók voltak, de egymást meg nem szokván, nem is produkálhatták a támadásnál elmaradhatlan összjátékot.

Még egy hibájuk van s ez hibája csaknem valamennyi magyar csatárnak: lövéseik nem elég élesek s biztosak.

A bécsiek, a mint kedvező helyzetbe tudtak jönni, félelmetes éles lövéseikkel mindig veszélyeztették ellenfelek kapuját. A magyar csatárok sokkal többször voltak a lefolyt mérkőzésen kedvezőbb helyzetben, de a biztos és éles lövés hiánya meddővé tették minden előrenyomulásukat.

Biró Pösztinger Nándor (Öb. T. E. volt, Lelkiismeretes és pártatlan bíráskodásával mindkét csapat kiérdemelte meglelégedését.

A Ferencvárosi Torna-Club II. 1:0 győz a „Bácska” Szabadkai Athletikai Club ellen.

Szabadka, 1902. június 1.

A F. T. C. II. a szokottnál gyengébb összeállításban volt kénytelen Szabadkára lerándulni s részben ez az oka, hogy a szabadkaiak majdnem legyőzték, ha annyi szerencsésük lett volna a támadásban is, mint volt a védelemben. Az bizonyos, hogy a „Bácska” védelme sokkal magasabb nívőn áll, mint a támadása. A mérkőzés elég fair lefolyású volt. A támadásokat a F. T. C. vezette tulnyomóan; főlényes játékán nem látszott goal-szomj, még a megítélt 11 m.-es büntető rugásnál is a

szabadkai kapus kezébe emelte Horváth a labdát, a helyett, hogy belőtte volna. A mérkőzés eredményén sokat változtatott volna egy gyakorlott bíró szereplése.

A Ferencvárosi Torna-Club III. 8:1 győz az Erzsébetfalvi Football-Club I. ellen.

Mig a F. T. C.-nak II. csapata Szabadkán játszott, ugyanaz nap a III. csapata itthon szép győzelmet aratott 8 goallal I. ellen az Erzsébetfalviakon, kiket előtte való vasárnap a B. T. C. III. csapata 3:1 arányban vert.

„S.-V.“

A görög gimnasztika eredete, értéke, oka és helyisége.*)

Irta: **Szemző Lajos.**

(Folytatás.)

Ugrás.

Az ugrás nemcsak a test rugékonyságát, az izmok erősítését, a tüdő képességét fokozza, hanem neveli a bátorságot is, mely a gyakorlati életben is mindennap érvényesül.

A görögöknek ugrási előgyakorlataikról is van néhány adat feljegyezve, ilyen pl. a sarkazás (bibázisz), melyet a nők is általában szerettek gyakorolni, különösen a spártai nők nagy tökélyre vitték. Egy görög nő emlitenek, ki ezer bibáziszt volt képes ugrani.

Gyakorolták a görögök a távol-, magas-, mély- és távol-magas ugrást, többnyire puszta földön. A legkedveltebb volt a távolugrás, a melynek számára külön pályatestet készítettek. Természetes akadályokon át is ugrottak, u. m. árkokon keresztül. Volt egy sajátos ugrási nemük az u. n. »tömlő-ugrás«, mely abból állott, hogy vízzel telített tömlőre kellett felugrani és azon megállani. Ugrás közben különböző sulyu és az ugró erejéhez alkalmazott sulyzókat (haltéreket) használtak. Olimpiában talált egy pár kőszülő sulya 4 és 7½ font.

Az ugrást ünneplő alkalmakkor a gimnáziumokban gyakorolták; mint önálló versenynemet csak a pentathlón egyik-másik nemével látjuk kapcsolatban.

Itt is magas eredményeket említ egy görög író: A krótóni Frilosz, a perzsa háború idejében Delfiben, haltérek segítségével 55 lábnyi (16–17 méter) távolra ugrott, a mi az emberi szempontból képtelenség, lehet azonban, hogy ezt a távolságot a »hármass-ugrás«-sal érte el.

A birkózás.

A legnagyobb ügyességgel párosult erő, gyors elhatározás és cselekvés: a birkózásnál jelentkezik. Az összes tagok felhasználása fokozza a test erejét s azért a harczban a legalkalmasabb eszközül szolgált az ellenfél legyőzésére. A legjobb birkózók a legügyesebb harczosok voltak s azért nagy tiszteletben tartották őket. Miért is a legnagyobb sulyt a testgyakorlat e nemére fektették. A fiukat rendszeresen, először minden fogásra

és állásra tanították meg, de arra is vigyáztak, hogy erejüket túl ne feszítsék.

Birkózásnál nem annyira a nyers erő, mint inkább fortélyos ügyesség érvényesült.

Bizonyos meghatározott szabályok szerint különféle helyzetben (állva és fekve), meghatározott a szabadon választott fogással birkóztak, mindannyiszor az ellentél földhöz szorítását vagy földre terítését czélozták.

(Folyt. következik.)

Különfélék.

Országos testnevelési tanács. A testi nevelés faktorai, különösen tornatanárok, orvosok, iskolaigazgatók s azok a pedagógusok egyáltalában, a kik a test nevelésének fontosságát egy színvonalra helyezik fontosság dolgában az agy fejlesztésével — nemzetközi kongresszusra jöttek össze tavalyelőtt Párisban. Megbeszéltek, letárgyaltak sok üdvös indítványt s amikor eloszlottak, azzal váltak el egymástól, hogy minden nemzet képviseléből egy-egy kongresszusi tag részvételével nemzetközi bizottságot alakítottak a további munkára. A nemzetközi bizottság magyar tagja hazaérkezvén, itthon se hagyta elaludni a kérdést s bizalmas értekezletre hívta össze a testi nevelés iránt érdeklődőket. Az értekezlet újra meg újra összeült és megfontolt komoly munkájának az eredménye az a memorandum, amelyet f. hó 1-én nyújtott át a kultuszminiszternek Berzeviczy Albert vezetésével egy deputáció. Arra kéri ebben az írásban a minisztert, hogy azoknak a tanácsadó bizottságoknak a mintájára, amelyek a miniszterium szolgálatára állanak ugyan, de nem a miniszterium kebeléből, hanem kívül álló szakférfiakból alakultak meg, alakítson *Országos Testnevelési Tanácsot*. Hogy legyen egy tisztán az ideális tartalomért küzdő fóruma a nevelés ezen nem éppen elhanyagolt, de nem is igen dőltetett oldalának is. A memoraneum aláírói azt mondják, hogy az ifjuság nevelésében ez a szempont van legalább is olyan fontos a hazára, a jövőre nézve, mint bármi olyas cél, a melynek szolgálatára tanácsot alakított a miniszterium. Ezt nem is kell tulságosan bizonyítani, különösen nem Wlassics Gyula előtt, akinek a miniszterségével kezdődtek el az országos tornaversenyek és aki sokszor megmutatta már, hogy nagy érzéke van a tanulóifjuság testi épségének istápolása iránt. A memorandum szerint az alakítandó Testnevelési Tanácsnak körülbelül ez kellene, hogy legyen a munkaköre:

a) Saját kezdeményezéséből:

1. javaslatokat tesz az iskolai testi nevelés lehető legteljesebb szervezésére vonatkozólag;

2. hatásköréhez mérten és szervezetének módjához képest terjeszti a testgyakorlatokat az iskolán kívül.

b) Ráruházott állandó jellegű feladatok:

1. a testgyakorlati oktatásnak és a tornatanár képzésének felügyelete; és

2. az országos ifjúsági versenyek rendezése körüli közreműködés.

c) Hozzá utalt egyes kérdésekre véleményt mond.

d) Mindezen munkásság alapjaként a testi nevelés tudományának fejlesztése és e célból állandó összeköttetés a külfölddel.

A kultuszminiszter örömmel fogadta az életrevaló ideát s ilyenformán már valószínűleg nemsokára akcióba lép a Testnevelési Tanács. Agilitásától sok aktuális és, sajnos, régóta aktuális kérdés megoldását várhatjuk. Ilyen a kirándulások, a játékok dolga. A memorandumot különben Berzeviczy Alberten kívül Bély Mihály tornatanár, Erődy Béla tankerületi főigazgató, dr. Juba Adolf iskolaorvos, Kemény Ferencz reáliskolai igazgató, Kovács Rezső tanár, Maurer János, a Nemzeti Torna-egylet művezetője, Nagy László képzőintézeti igazgató és Thanhoffér Lajos egyetemi tanár irta alá „B-N.”

A kolozsvári m. kir. tud. egyetem football csapatai f. hó 8-án nagy mérkőzéseket tartottak a kolozsvári játszótéren.

A versenyen az egyetemi I. és II-ik labdarúgó csapatok, a k. keresk. akadémia, a k. róm. kath. főgymn. I. és II-ik labdarúgó verseny csapata, és a k. gazd. tanintézet vettek részt.

Az első mérkőzés alkalmával az egyetemi első

csapat a gazdászok csapata ellen küzdött. Az első félidő eredménye 3:1 volt az egyetemi csapat javára.

A második félidőben Zsák Zoltán egyetemi hallgató adott egy goalt, s ezen mérkőzés eredménye 1:0 ellen volt.

A két első félidő közti idő alatt, a kolozsvári ev. ref. kollégium ifjúsága mutatott be egy érdekes labdajátékot, a füleslabdával. A második mérkőzés alkalmával az akadémia ifjúsága, a róm. kath. főgymn. II-ik csapata állott szembe. Az első félidő eredménye 0:0 ellen volt.

A második félidő előtt megint az ev. ref. kollégium ifjúsága játszott a füles labdával.

A második félidőben a gymnasium II-ik csapatát az I-ső csapat váltotta fel. A győzelem a gymn. csapat részére esik 3:0 eredménynyel.

A harmadik félidőben az egyetem II-ik csapata a gazdászokkal állott szembe. Az első félidő eredménye 2:1 az egyetemiek javára; a második félidőben szintén az előbbieik javára 4:1 volt az eredmény.

A bécsi evezős verseny. Bécsből táviratozzák: A ma délután tartott 22-ik evezősversenyen a Pannónia budapesti evezősegylet megnyerte a Jockey-club díját, az osztrák evezős-szövetség díját, a Fürstenberg hercegdíjat, a regatta tisztelet-díjat és a gróf Harrach-díjat. A budapesti Nemzeti Hajósegylet megnyerte az osztrák vándordíjat. A magyarok győzelmét nagy számban jelenlevő honfitársaik viharos éljenzéssel fogadták.

Ó V Á S!

Tudomásunkra jutott, hogy idegen gyárból származó oly pneumaticok vannak forgalomban, melyekre **védjegyhamisítás szándékával**

„Continental”

szó van bélyegezve.

Figyelmeztetjük t. vevőinket és a nagyközönséget, hogy a valódi

CONTINENTAL-PNEUMATIC

a gummiba préselt **sas** védjegyről ismerhető fel.

Egyszersmind kinyilatkoztatjuk, hogy feljelentéseket, melyek a védjegybitorlás felderítésére és megbüntetésére vezetnek, szívesen és busásan jutalmazunk.

Magyar ruggyantaárugyár részvénytársaság
Buda pest.

Vivók körében

sensatiót kelt a gummiból készült, szabadalmazott

„Damascinus”-

kardmarkolat,

mely rugalmasságánál fogva **nem nyomja a kezét, elhárítja a kard csúszását, megóvjá a keztyűt a kopástól.**

A cs. és kir. hadügyminiszterium 1522/1896. sz. rendeletével tanítási czélokra ajánlotta.

== Bármely kardra könnyen ráerősíthető. ==

Legtöbb államban szabadalmazva.

Viszontéárusítók kerestetnek.

Magyar ruggyantaárugyár részvénytársaság
BUDAPEST.

Előfizetési díj:

Negyedév ... 2 kor.
Félévre ... 4 kor.
Égész ... 8 kor.

Egyes szám 40 fill.

Megjelen havonként kétszer.

HERKULES

SZERKESZTİK:

PORZSOLT JENŐ.

PORZSOLT KÁLMÁN.

Szerkesztőség:

IX., Ferencz-körut
31. szám, I. em.

Kiadóhivatal:

VIII., József-körut 43.
szám, földsz.

Az Achilles Sport-Egylet,
Aradi Korcsolyázó-Egylet,
Budapesti polgári lövészegyes.,
Budapesti Torna-Club,
Beregszászi Korcsolyázó-Egylet,
Bpesti hegyvidéki Turista-Egyl.,
Budapesti Torna-Egylet,
Délvidéki Kerékpár-Egylet,
Debreczeni Korcsolyázó-Egylet,
Debreczeni Torna-Egylet,
Fővárosi Vivó-Club,
Érsekújv. Vivó- s Torna-Egyes.,
Győri Csónakázó-Egyesület,
Gyöngyösi Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Tornázó- és Vivó-Egyes.,
Kolozsvári Athletikai Club,

Kolozsvári Korcsolyázó-Egylet,
Körmendi Athletikai Club,
Kunsztmártoni Csón.-Korcs.-Egyl.,
Lévai Torna- és Vivó-Egylet,
Lőcsei Korcsolyázó-Egylet,
Lőcsei Vivó- és Torna-Egyesület,
Magy. Testgyakorlók Köre,
Márm.-szigeti ifj. Torna-Egylet,
Magyar Uszó-Egylet,
Maros-Vásárhelyi Torna-Egylet,
Magyar-Óvári Torna- s Vivó-Egyl.,
Maros-Vásárhelyi Kerékpár-Egylet,
Maros-Vásárhelyi Korcs.-Egyl.,
N.-Bányai Torna- és Korcs.-Egyl.,
Nagy-Ényedi Korcsolyázó-Egylet,
Nagy-Kanizsai Torna-Egylet,
Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet,

Nemzeti Hajós-Egylet,
Neptun Bpesti, Evező-Egylet,
O-Becsei Kerékpár-Egyes.,
Ó-Budai Torna-Egylet,
Pécsi Athletikai Club,
Pápai Korcsolya-Egylet,
Pozsonyi Torna-Egylet.,
Privigyei Korcs.-Egylet,
Rimaszombati Korcs.-Egylet,
Quarnero Csónakázó-Egylet,
Sátoraljaújhegyi Korcs.-Egylet,
Selmeczi Akad. Athléta Club,
Soproni Korcsolyázó-Egylet,
Soproni ev. főgymn. testgy. Köre,
Sportkedvelők Köre,
Szabadkai Sport-Egylet,
Szabadkai Torna-Egylet,

Szarvasi Korcsolyázó-Kör,
Szatmár-Németi torna és vivó-egyl.,
Szegedi Csónakázó-Egylet,
Szegedi Korcsolyázó-Egylet,
Szegedi Torna-Egylet,
Székely-Udvarhelyi Korcs.-Egylet.,
Székesfehérvári Korcs.-Egylet,
Szegedi Kerékpár-Egyesület,
Szászvárosi Athletika Club,
Szolnoki Korcsolyázó-Egylet,
Temesvári Korcsolyázó-Egylet,
Torontáli Korcs.- és Hajós-Egylet
Torontáli Athletikai Club,
Tordai Korcsolyázó-Egylet,
Ujvidéki Kerékpár-Egyesület,
Veszprémi Torna-Egyesület,
Zombolyai Athletikai Club

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ö nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

Iskolai kirándulásokról.

Az elfinomodás, az elgyengülés ifjúságunknál ijesztő mérveket ölt. Közelebbről iskoláink 16—20 éves tanulóival kirándultunk a fővárosból Tatára, innen gyalog a Turul-emplékhez és vissza Tatára. — Mi, kísérő tanárok mind túl voltunk a 45-ön, egyikünk az 55-ön is jóval túl s mégis jókedvvel, minden nagyobb fáradtság nélkül értünk a terített asztalokhoz a vendéglőbe, míg tanítványaink nagyrésze enni sem tudott a kimerültségtől. — Az igaz, hogy a tanulóknak legalább egy harmada olyan szük-mellű, olyan vézna volt, hogy szájalom volt rájuk nézni. — Aztán nagyon sok volt köztük idegbajos, vérszegény, gyomor-bajos, kik a legjobb ételből sem tudtak enni. — De mikor a bort és sört meglátták, mindegyiknek ragyogott a szeme.

Csodálatos, hogy az én ifjúságomban a gyermek, ha férfiaszkodásból ivott is néha bort, de beteg lett tőle, míg ezek a csenevész ifjak úgy itták a sört és bort mint a vizet, és egyiknek sem lett semmi baja. — Mondták, hogy ők otthon mindig isznak, mert szüleik adják nekik, hogy erősödjének. — Ugyde enni, hust enni egyik sem akart.

Mindenütt hallatszik a panasz, hogy gyengülünk. Az iskola azt mondja, hogy a családi nevelés az oka a satnyulásnak; a család meg az iskolát vádolja, hogy túlterhelésével testét

lelkét előli az ifjúságnak. És mind a két félnek igaza van a dolog felében.

Az iskolát szidni, a tanárokat méltán és méltatlanul meghurcolni a napilapok kedves dolga. Közelebbről is egyik tekintélyes napilapnak úgy mutatta be az iskolai kirándulásokat, hol a tanárok dőzsölnek, a fiuk pedig veszekednek; a tanárok részegen, a tanulók meg agyba-főbe verve, véresen kerülnek haza. — Nincsen pedig egy tisztességes tanár se, ki az ily cikkek olvasásánál méreggel eltelve ne azt óhajtaná, hogy inkább közölje a lap a tanulók előtt dőzsölő tanárok nevét, (ha a dolog valóban megtörtént), mintsem az egész tanárságot sértse, és az iskolai kirándulásokat ócsárolja.

Mert az igaz, hogy az ily kirándulások csak oly tanároknak nyújtanak szórakozást, kik maguknak a tanulóknak okos szórakoztatásában örömet találnak. — Az ily kirándulások nem tanári, hanem tanuló szórakozások, de ezek számára is első sorban szórakozások és csak másodsorban tanulásra és tanításra szolgáló alkalmak.

A tanároknak egyik szép feladata mindenestre, hogy vezessék tanítványaikat a szabadba, hogy érintkezzenek velük közelebbről, hogy ferkőzzenek szívükhöz, ismerjék meg egyéniségüket, de nem lehet ezt minden tanár kötelességévé tenni. sőt egy körültekintő igazgató nem is óhajthatja a kedélyileg alkalmatlan tanárnak ebbeli résztvételét.

A kirándulások ideje nálunk nagyon kellemtelenül egybe-esik a tanulmányi szempontból legfontosabb évkezdettel és évvéggel, ezért is rendeznek nálunk kevés kirándulást. De felfogásom szerint az iskolának legfontosabb feladata csak az lehet, hogy a tanulóknak a kirándulási kedvet felkeltse, őket a szép természettel jó barátságba hozza, hogy aztán a nagy szünidőn ők maguk is felkeressék azt.

Az év végén azért oly fontos, hogy az iskolák igazgatói a záró-ünnepi beszédekben, az értesítőben felhívják a kirándulásokra a tanulók figyelmét.

L. M.

A lőcsei középiskolák tornaversenye.

A nagyméltóságu vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ur rendelete szerint az 1900. évtől fogva mindama állami intézeteknek együtt kell megtartaniok az év végén a tornaversenyt, mely intézetek egy városban működnek. Ezért tartotta közösen a lőcsei középiskola úgy akkor, mint f. hó 10-én a maga tornaversenyét.

Az idő igen kedvező, gyönyörű volt s talán részben ezért is nagyszámu közönség gyűlt az uszóhely szomszédságában levő tágas játszóhelyre, melyet már d. u. 4 órakor számos kisebb-nagyobb nemzeti és határjelző tornazászló díszített. E helyen 7 oszlopba állítva, nyitott négyes sorokban szép szabatsággal és pontos begyakorlással, harangjelzésre végezték a minden tekintetben összhangzó, egymásból fejlődő és igazán gyönyörű képeket feltűntető, 4—8 ütemes szabadgyakorlatokat, melyek valódi értéke csak a szomszéd magas mesgyéről volt élvezhető. Szépen festett egy a kir. kath. főgymnasium vörös-tehér, valamint a m. kir. állami főreáliskola kék-fehér dresszben kiállított ifjusága.

A „Hymnus“ éneklésével vette kezdetét az egész tornaverseny. Az éneket a fenti szabadgyakorlatok követték. Ezután az ifjuság a versenytér végére vonult, hogy innen futólépésben haladjon a kis jelzőzászlókkal határolt igazi versenyhelyre, hol megjelenni őt ereje és bátorsága készítette. És nem hiába vágyott a küzdőtérén megjelenni, mert nem egy közülök igazán szép testi fejlettséget mutatott be, pl. Vlossák József főgymn. VIII. o. t. 6:25 kg. vaskömböt 10:30 méter távolra hajtotta és 5:50 méter hosszút ugrott; Kövér Béla IV. o. gymn. tanuló pedig 1:55 méter magas ugrással nyerte el osztályában az elsőséget. Hasonló eredményeket mutatott fel a főreáliskola a rudugrásban és a diszkoszdobásban. Ugyanis amabban Skultéty Tivadar VIII. o. t. szép testtartással 2:65 méterre vitte fel, és a diszkoszdobásban (1:68 kg.) Ehrenfeld Samu szintén VIII. o. t. 26 métert dobott. Főlemlítjük még, hogy Szécsey Béla V. o. t. a szabad magasugrásban 1:45 métert ugrott.

A részletes eredmények ezek:

A) a főgymnasium versenyei:

1. A súlydobás és távolugrás összetett versenyében 1-ső lett Vlossák József, 2-ik Kövér Gyula VIII. o. t. Ugyanezen versenyben a VII. osztálybeliek közül 1-ső Laurenitz Nándor, 2-ik Strömpl Gábor, ki is dobott 9:30 és ugrott 4:50 m.

2. A célba való gerelydobás versenyében 1-ső Kovács Gyula, 2-ik Cserni Ferencz VI. o. t. A gerely vagy kopja 1:5—2 m. hosszú és 3 cm. vastag, kemény farud, mely a vége felé vékonyodik. Már a görögök használták célba- és távoldobásra. A gerelydobáshoz embermagasságu faoszlop is szükséges, melyen hátradülő fej vagy célzóábra van alkalmazva.

3. Az V. osztály távolugrásában 1-ső Rerkó Aladár 4:40 méterrel, 2-ik Vargha Jenő.

4. A magasugrásban a IV. osztálybeliek közt 1-ső Kövér Béla 1:55 méterrel, 2-ik Bednarik Károly 1:50 méterrel; a III. osztályból 1-ső ifj. Seemann János 1:40 méterrel, 2-ik Tassy Károly 1:30 méterrel.

5. A távolugrásban a II. osztályból 1-ső Uhrin István 4 méterrel, 2-ik Hurray István; az I. osztályból 1-ső Szalóky András 3:45 méterrel, 2-ik Alexy Károly 3:40 méterrel.

B) A főreáliskola versenyei:

E versenyek egy időben folytak le a gymnasiumi tanulók versenyével.

1. A VI., VII., és VIII. oszt. rudugrásában 1-ső lett Skultéty Tivadar VIII. o. t. 2:65 méterrel, 2-ik Runay Géza VI. o. t.

2. Ugyanezen osztályok diszkoszdobásában (1:68 kg.) 1-ső Ehrenfeld Samu VIII. o. t. 26 méterrel, 2-ik Husz Jenő VII. o. t. A diszkosz fából, néha vasból álló 1:5—2 kg. súlyu, 20—30 cm. átmérőjű korong, melyet versenyeken már a régi görögök távoldobásra használtak.

3. Az V. oszt. magas ugrásában 1-ső Szécsey Béla 1:45 méterrel. Az elugrás, igen helyesen, a pusztai földről történt, 2-ik Kovács Lajos.

4. A III. és IV. o. távolugrásában 1-ső Miglierina Antal, 4:65 méterrel, 2-ik Nagykarolyi Béla.

5. Az I. és II. oszt. magasugrásában 1-ső győztes lett Schmiedt Jenő II. o. t. 1:25 méterrel, 2-ik Mann József szintén II. o. tan.

C) A versenyfutásban, mint a két intézet közös versenyében a VIII. osztálybeliek közt 1-ső lett Mauchs Elemér gymn., 2-ik Skultéty Tivadar reálisk. tanuló. A VII. osztálybeliek közt 1-ső Bajomi József reálisk. és 2-ik Faix Károly szintén reálisk. tanuló. E két osztály befutott egyenkint 150—150 métert.

A VI. osztályban 1-ső Büchler Mór reálisk. és 2-ik Gálos Gyula főgymn. tanuló. Az V-ikben 1-ső Szécsey Béla reáliskolai és 2-ik Vargha Jenő gymn. tanuló. Befutott távolság 100—100 méter.

A IV. osztályban 1-ső Merreider L. Béla reálisk. 2-ik Kecsera János gymn. tanuló. A III. osztályban 1-ső Tassy Károly gymn. tanuló, a 2-ikat a bíróság disquali-

fikálta és helyébe ifj. Seemann János gymn. tanulót tette 2 ik győztesnek. Távolság 80—80 méter.

A II. osztályban 1-ső Szemkö Barna gymn., 2-ik Kruss Ernő reálisk. tanuló; az I-sőben 1-ső volt Alexy Károly gymn. és 2-ik Kubicsár József szintén gymn. tanuló. Távolság 50—50 méter.

A négy felső osztály első futói közt megtartott közös versenyben könnyű szerrel első lett Mauchs Elemér főgymn. tanuló s így ő középiskoláinknak ez idő szerint a legjobb futója. Ezen főeredményen kívül a futásban a gymn. tanulók beérkeztek négyszer elsőnek és ötször másodikként.

Itt meg kell említenünk azt a kitörő nemes lelkesedést, melylyel az osztálytársak győztes társukat vállalkra véve és a sapkák magasba való hajításával vitték vissza csapatjukba. Áthatotta lelkeket a társuk győzelme, mert érezték, hogy benne az osztály győzött.

C) Játékversenyek

E versenyben az érdeklődő közönség figyelmét leginkább a fűleslabda kötötte le; de jól is tartotta magát mindkét válogatott csapat. Ugyanis 11 gymn. tanuló küzdött 11 reálisk. tanulóval és 30 perc alatt egyiknek sem sikerült a 4 méter magas kapun átröpíteni a labdát. Ez tehát holtverseny maradt. Kár, hogy a néző közönség egészen ellepte az oldalhatárokat, hova a labdát szintén ki kellett volna hajítani, mert így ezen ügyesítő és erősítő szép játék a maga mivoltában teljesen nem fejlődhetett ki. A kótyaversenyben a gymn. III. osztálya küzdött a gymn. IV. osztályával. Győztes lett az utóbbi.

Ezek után Kalmár Elek főgymn. igazgató megköszönvén a versenybírák szíves közreműködését, buzdító szavak kíséretében átnyújtotta a győzteseknek az elismerő okiratokat s az egyesek által e célra adományozott aránylag kevészámu jutalmakat, mire a lelkes ifjuság katonás lépésekkel, négyes sorokban, dob- és kúrtszóval, meg a helybeli gyalogezred zenéjével kísérve, érkezett a városház előtti térre, honnan azután, a szép látvány kellemes emlékét hagyva lelkünkben, szétoszlott.

— k—d.

A leányok tornáztatáról. *)

A szellemi és testi nevelés összekapcsolásának tulajdonképeni végcélja az, hogy ép testben ép lelket neveljünk.

Ezt a célt nem szolgálta eddig az 1887-es tanterv, mely a polg. leányisk. I—II. osztályában heti 2—2 órát, a III.-ban heti 1 órát, a IV.-ben ráadásul még fakultatív rendelte el a heti 1 órai tornatanítást.

Ennek az eredménye az a szemmel látható elmaradottság e téren, mely tornatanításunk szánalmas voltáról és eredményéről akkor győz meg teljesen bennünket, ha

hazai tornatanítási viszonyainkat a külföldével hasonlítjuk össze.

A prágai, drezdai, berlini, lipcsei, müncheni és nürnbergi tornatanítás bármelyikét például vehetnénk tornatanításunk reformálásánál. Valamennyi között azonban feltétlenül a lipcsei leánytornázás tartható a legfejlettebbnek, a hol magam is huzamosabb időt fordítottam az ottani tornaügy tanulmányozására.

Az a fényes eredmény, a miben ott gyönyörködhetünk, első sorban annak tulajdonítható, hogy ott is, mint mindenütt az elősorolt helyeken, a lányok tornaoktatása — mint a fiuké — már az elemi iskola III. osztályában megkezdődik.

Ez a magyarázata annak is, hogy a lipcsei leányka az V. isk. évében sokkal ügyesebb, izmosabb, mint a mi polg. iskolánk első osztálybeli tanulója. Ennek oka pedig a megelőző két esztendei tornázás. Más eredményt is mutatnak föl; más fejlettebb, de éppen a 10—11 éves gyermekek korához illő gyakorlatokat vesznek akkor, mikor a mi leányainkat csak a tornázás elemeihez kezdjük szoktatni.

Lipcseben a 13—14 éves leány még mindig heti 2, illetőleg a játékokhoz számított 1 órával 3 órát tornázik; míg nálunk a 13 éves leány csak 1, a 14 éves éves is 1, de fakultatív órát nyer. Pedig a fakultatív tornatanításnak a IV. osztályban már csak azért sincs helye, mert a III. osztály tanulói éppen úgy a fejlődés korában vannak és éppen ebben a korban legszükségesebb az észszerű mozgás, a testi egészség tudatos fejlesztése, a szellemi megterhelés, meg a padokban való görnyedés hatásának ellensúlyozására az egészséget szolgáló torna.

Külföldön ezt már régen belátták. Ott a gyakorlatok az éppen hatalmas fejlődésben levő szervezet kívánságaihoz alkalmazkodnak, s így kétszeres értékűek.

Nálunk a IV. polg. osztályból kilépő leány 2 évet vesztett, a mit pedig tanult, az nem volt elég hatásos arra, hogy benne a tornázás iránt való hajlandóságot, kedvet annyira beoltsa, hogy ezt az életbe mint élet-szükségletet vigye ki.

Ezért nem törődik a mi felnőtt leányvilágunk a tornázással. Ezért hiányzanak nálunk a női tornatanfolyamok, melyek pedig igen üdvös hatásuaknak bizonyulnának a mi vérszegény, sápkóros, ideges fiatal lányainknál.

Mi e mellett nélkülözzük a leányok számára a külön nyári torna- és játéktereket is. De tornatermeink és iskoláink udvarai is oly szűkek, hogy ott 50—60 gyermekkel megáldott osztályainknak játszani szinte lehetetlen. A külföldi tornatermek jól felszereltek. Így nemcsak a szorosan vett tornázásra szükséges szerekkel, hanem különféle játékeszközökkel is bőven elvannak látva. A németeknél t. i., mint azt Münchenben és Nürnbergben tapasztaltam, záró ünnepélyeket rendeznek, melyekre a szülőket is meghívják. De nemcsak ilyenkor,

*) A »Polg. Isk. K.« utolsó számából.

hanem az isk. ünnepélyeken is a disztorna szerepel, a mi természetesen a tornázás tökéletesítője és az egészséges verseny legjobb rugója.

Nagyon sok e téren a tenni- és kívánni-valónk.

Első sorban a legfontosabb olyan tanterv lenne, mely a testi nevelés fontosságát szem előtt tartva, gondoskodnék a tornázásról.

A lányok tornaoktatását már az elemi iskola III. osztályában kell megkezdennünk heti 2—2 órában, mint a fiuknál. Erre most különösen jó alkalom kínálkozik, mikor az elemi iskolai oktatásból végre kiszorítják az oda sohasem illető német nyelvtanítást. Ennek helyébe illeszszék be a tornaórákat.

A hogy zugolódtak a német tanítása ellen eddig úgy fogják áldani ez újítást a gyermekek egészségével törődő szülők és tanítók.

Ezen tanterv behozatalával utját vágjuk a polgári leányiskolai tornaoktatás egy másik bajának is, annak t. i., hogy sok leány csak az elemi iskola V. és VI. osztályából lép a polgári iskola II. és III. osztályába, s mivel ezek az elemi iskolában semmi tornaoktatásban nem részesültek, a polgári iskolai tornázásnak amugy is csekély eredményét még hátrább vetik.

A polgári leányiskolákban meg annyit legalább is mondjunk ki elengedhetetlennek, hogy a tanterv-revizio munkálatainál mind a négy osztályban heti 2—2 órát, de még a IV. osztályban — sőt ha lesz, még az V. és VI.-ban — sem fakultatív, hanem kötelezővé téve illeszszék bele az amugy is alkalmasint felemelendő elméleti órák közé.

A fakultatív tornaoktatást már csak azért is törölni kell, mert épen a fejlődésben lévő leány teste kívánja meg legjobban az okszerű tornázás és játékok által eszközölt mozgást.

Hogy ezt elérhessük a nélkül, hogy tanítványaink szeméremérzését megsértsük, egyáltalán véget kell vetni annak a visszas, fonák állapotnak, mely eddig uralkodott, t. i. hogy még a tanítónő-képezdékben sem nő tanítja a tornát, holott tudjuk, hogy e tárgynál legszükségesebb és elmaradhatlan fő kellék a tanító és tanítvány közötti bizalmas viszony.

Második tennivalónk a tornahelyiségek czélszerűbb felszerelése, a még hiányzó szerekkel és játékeszközökkel való kiegészítése, szabad játszóterek létesítése.

A míg azonban ily terekkel és alkalmas tágas tornatermekkel nem rendelkezünk, feltétlenül szükséges a tornatanítás anyagán is változtatni. Illetőleg a rend- és szabadgyakorlatok redukálása révén több szergyakorlatot (u. m. körhintát, gyűrűhintát, létrát, ugrást stb. kell elővennünk, mint a mely szereken gyorsan és sokat tornázhatunk.

Véleményem szerint egyelőre ilyen módon javíthatunk az eddig alaposan elhanyagolt tornatanítás czél-szerűvé tételén.

A tornászat ilyen mértékben való általánosítása és szélesebb körben huzamosabb időn át való intenzivebb fejlesztése még a kívánt óraszám szaporítása mellett is c-ak üdítő és üdvös lehet.

A tulterhelést úgy is a szellemi működés egyoldalúsága okozta.

Segítsenek a tanterv-revizio munkásai ezen azzal, hogy a testi fejlődésre nagyobb gondot fordítva, tanítványaink testben, lélekben gyarapodjanak.

Tanos Teréz.

A tanuló idegei.*)

Mi az oka a kultur-ember nagyfoku idegességének? Egyszerre áll-e elő a felnőtt korban, mint az életküzdelmek szertelenségének természetes következménye (miként némelyek hiszik, mert tudni ebben a dologban senki sem tud bizonyosat), vagy pedig szakadatlan hatásnak következménye-e?

Olyan kérdés, a melyre adandó felelet méltán érdekel minden művelt embert, de kétszeresen érdekl a tanítót.

Nem ámitom magamat azzal, hogy én megfelelek a kérdésre. Nem; ennyire naiv nem vagyok. Csupán azt gondolom, hogy adok rája valamelyes feleletet. S talán olyat, a mely nem leszen minden érdekesség nélkül való.

Mindjárt melegiben kimondom, a mit gondolok: a nagyfoku idegesség állandó fizikai és lelki mérgezés következménye, melyre a felnőtt kor életküzdelmeinek szertelensége csak a koronát teszi fel. Ennek a mérgezésnek az iskola is egyik tényezője. Ez az oka, hogy a jelen sorokat tanítói organumban adom közre.

Az ember idegeinek rongálása, lassu mérgezése — különösen az értelmiség körében, a hol az idegesség baja legerősebben jelentkezik — már a csecsemő korban kezdetét veszi. Az anyának, vagy tápláló dajkának tejben-vajban kell fürödni, hogy sok és «jó» teje legyen. Különösen kijut neki a husból, kávéból és a szeszes italokból. Még orvosok is ajánlgatják a «maláta-sört». A csecsemő egészségtelen, mérgezett tejen gömbölyödik sápadt dundivá. Az ilyen tej nem táplálja kellőképen az idegeket s növeli ezeknek ingerlékenységét.

A mesterségesen táplált csecsemők sorsa még mostohább; mert ezt meg mindenféle mesterkelt «erő»-táplálékfélékkel tömik.

Mikor a csecsemő (4—5 hónapos korában) már lenyel egy kis levest, egy-egy kanálka kávé, kezdetét veszi az etetése. Kap egy-egy kis jó «erős» levest, «gyenge» kávé. A szülőknek sejtelmük sincs róla, hogy ezek a táplálékok valóságos mérgek a csecsemő idegzetére. Mert nem lehet rögtön észrevenni hatásukat, a szülők legkisebb aggodalom nélkül, sőt nagy szívbéli

*) A Nemz. Nőnevelésből.

megnyugvással etetik csecsemőiket ezekkel az «erőt adó» táplálékokkal. Sőt tovább mennek: az orvos elnézésével, némelykor egyenes tanácsára egy-egy kanálka aszút is adnak az «erőt adó» ételek ellenére is sáppadt, vérszegény csecsemőnek.

A kisdedkorban már fokozódottab az idegrendszer, észrevétlen mérgezése. A kávé a gyermek rendes itala; leves, hus, sajt, kenyér rendes étele; a szeszből is kijár neki egy-egy kevés («mértékletesen nem árt, sőt használ; mert vért csinál»). Gyümölcsöt persze alig kap; mert ez «egészségtelen»; cukrot sem sokat, mert ez meg a gyomrot és fogat rontja. Kezdetben erőteljesen tiltakozik a gyermekek szervezete ez ellen az oktatlan táplálás ellen; a gyermek ösztönszerűleg nyúl a neki való táplálékok után; de az okos felnőttek, a kik egy krinolin-korszakbeli táplálkozási elmélet szolgálatában sinlődnek, erőszakot alkalmaznak a természet ellen; elnyomják annak szózatát. S a kisded megszokja az «erőt adó» táplálékokat; szenved a koncentrált fejjével való tömést s az izgató italokat; sőt lassankint elkorcsosuló fizikuma még kívánja is ezeket, miként az alkoholista a pálinkát.

A fizikai mérgezéshez már ebben a korban társul szegődik a szellemi mérgezés.

A család büszkesége, a kibén a zseniálítás minden jele felöltik, már «tanul». Ezzel a borzasztó szóval már ebben a korban megismerkedik. Az óvó iskolában «hazafias» verset mond bizonyosan miniszterelnök lesz belőle.) Nemcsak verset, hanem sok más egyebet is «tanul», hogy meglepesse a jó szüléket s a kedveskedő néniket és bácsikat. Azonban nemcsak eddig van. A 3–5 éves honfiú és honleány nemcsak szónokol, de «játszik» is. Még pedig «színdarabot» játszik. Ugy eljátsza a »szerepét«, hogy a jó mamának könybelábad a szeme az örömtől!

A kisdéd kinő az óvodából, illetőleg a bonne keze alól. Iskolás gyermek lesz.

Egy kicsit nyurgult; de különben elég desparatus külsejű. Alig bírja a táskáját a csöppség s már is tanulnia kell. Most már igazándiba megy a dolog. Van ABC, van egyszeregy, vannak versek, a «kutyának részei» vannak. Ezeket mind kalkulusra kell tudni. Mire az 1-ről fogalmat alkot, már tudja, hogy az 1-es valami jó dolog, az 5-ös meg rossz, mely becsületvesztést von maga után papánál, mamánál, tanító urnál, nagyságánál, sőt a pajtásoknál is. A «tanulás» gondja kezdi magát belefészkelni az apró ember fejébe. Ha nem tud, vagy ha ösztönére hallgatva, nem figyel olyan dolgokra, a melyek nem neki valók, a tanító ur, a nagysága ingereltté lesz és a csöpp embernek meg kell ismerkednie az iskolai félelemmel. Gyöngye idegeinek szárai feszülnek.

Rontja a «tanulás»; rontja az erőszakolt «figyelés»; rontja a megromlott levegő. A gyermek sinyli az iskolát. A jó szülék segítenek a bajon. «Jobban táplálják» a

kicsikét. Különben is erősen igénybe vett idegeit fokozottabban ingerlik az étellel és itallal. Most már nem elég a felnőttek tápláléka, erősíteni kell a kicsikét. Külön sonka és tojás-adagok kellene. A tetejébe egy-egy fél pohárka konyak is csak kell; mivelhogy «vért csinál».

A gyermek nő és vele nőnek gondjai, bajai. A «tanulás» fokozódik; mert a tanító és tanár kezében félelmetes fegyver van: A buktatás fegyvere. És a tanító és tanár urak ugyancsak lövöldöznek ezzel a puskával. A tanulónak nagyon kell vigyáznia; nehogy leteritse a bolond golyó. És vigyáz. Idegei örökös feszültségben vannak; vagy eltunyul s kivész belőle minden kötelességérzet.

Idegen nyelvek, zene, táncz s más e fajta isten-csapása csak növelik a szegény gyermek baját. Minden összeesküszik ellene. Boldog, ha egyik-másik «kötelesség» alól valami furfanggal kibújhat. De hát az ilyen próbálkozások nem igen szoktak sikerülni; a deliquens rajtaesipetik (minő diadal ez a «nevelőre» nézve! A gyermekre nézve még a megcsipetés aggodalma is idegrontó dolog.

Még nagyobbra nő a gyermek. Már a kamasz, illetőleg bakfiskorhoz közeledik. A tanulás, a bukástól, illetőleg a gyengébb kalkulustól való félelem fokozottabb mértékben sanyargatja. Nem csoda, hogy örömmel ragadja meg a hétköznapi vesződés» feledésére kínálkozó alkalmakat.

Kezdetét veszi a cigarettázás, melynek füstfelhőibe burkolja a diák a gondját, a regény, mely olyan világot tár eléje, a melyben már nem tanulnak, de élvezik az élet örömeit; a színház, mely megjeleníti ezeket az örömeket; sőt a kávéház és korcsma sem idegen előtte. A hajszolt érlelés idegrontó hatása a tanuló évek középfokán is igen nagy.

Delelőjét az ifjúkorban éri el. Az ifjú a főiskolán azon kezdi, hogy kárpótolja magát a sok sanyargatásért. Idegeit a jobbmódú legmagasabb feszültségben tartja az ú. n. élvezetekkel. A szegénynél csaknem ilyen rosszhatásnak az életgondok.

A leányok élete hasonló. A különbség csak annyi, hogy a szesz és itallal, dohánynyal nem élnek úgy vissza, mint a fiúk; de az erős «tanulás», soknál az életgondok még erősebben hatnak idegeikre, mint a fiúknak.

Igy lép az ifjuság a felnőtt korba, a helytelen élet által megrongált idegzettel, melynek már életszükséglete az — élvezés.

A szekér már is túl van terhelve. Nem kell már rája csak egy-két villahegygyel, hogy letörjön a tengelye s beálljon a katasztrófa.

A modern intelligens embert az élvezetek lázas vágya üzi, kergeti. Az idegeiben felhalmozott fizikai és lelki mérgek keptelenné teszik őt az élet egyszerű nemes örömeinek élvezetére. A lélek békés derűjét nem ismeri. Szeget-szeggel. A beteg idegekbe bele kell markolni,

hogy élvezni tudjon a modern ember. Luxus a ruházatban, lakásban, izgató drága ételek, italok; kalandok; szenzációs szindarabok (érzéki dolgok); idegfejlesztő átékok: költséges passziók *kellenek*. A terhelt idegzetű modern embernek ezek az életszükségei. S mert életszükségeik, elő kell rájuk teremteni a pénz *minden áron*; örült hajsza foly a pénz után. A megmérgezett idegzetű embernél minden előadónak lesz a mi igazán emberi. De mert sokan vannak az eladók, tülekedők, érdekharczok keletkeznek minden talpalatnyi területen. A tülekezésben azé a pálma, a ki másikat, hacsak egy fél lófejjel is, megelőzi. Innét a lázas sietség. A saját megromlott idegeinek, mérgezett lelkének rabszolgasága jármában sinylődő modern ember mindig siet. Neki soha sincs ideje. Siet a pénz összeharcsolására irányuló mesterkedésben, nagy munkában, hogy a mit összehozott, azon éppen olyan sietve tudadjon. Az ur nem ismeri a paraszt az egészséges idegzetű paraszt nyugalma és méltóságát. Neki futni, rohanni kell. Ebben hajszában egymást érik a megrokknások s megdőbent a sok összeomlás.

Az összetorlódott méreganyag megteszi a hatását. Egymást érik a katasztrófák. Elég sürűek a szenzáció-sak is, de még gyakoribbak a csöndesek, a melyek lényegükben azért nemcsak olyan rettenések.

A méreg-anyag felhalmozódásának egyik megdőbentő tünete, az elmebajok rohamos terjedése az értelmiség körében (a parasztok, noha megélhetési bajai és gondjai rájuk is nagy súlytal nehezdednek, kevésbé szenvednek ezekben a szörnyű bajokban). Áldozatait az élet delén, levő emberek közül szedik ezek a bajok, mikor a felhalmozott méreg-anyag legerősebben átjárja a testet és lelket.

Az a kérdés, tehet-e valamit az iskola s ha igen, mit ezekkel idegmérgező állandó hatásokkal szemben?

Valamit igen; de mindent nem. Még csak sokat sem. Az iskolát mint társadalmi intézményt a társadalom igen erősen befolyásolja. Az iskola a társadalom miazmás levegőjét szivja. Szinte öntudatlanul mérgezi önmagát. Hogyan lépjen fel, mint orvos?

Az iskolának első kötelessége a helyzetnek felismerése. Ez után az ideg-mérgek felhalmozódása okainak megszüntetése érdekében erőteljes tevékenységet kell kifejtenie de ez olyan nagy feladat, melyet az iskola megoldani nem bír, mert nincsenek hozzá eszközei.

Az iskolának nincs hatalma arra, hogy az embereket a természetes fizikai és lelki élet útjára terelje; de előkészítő munkálatokat végezhet ebben az irányban is.

Az iskola sok jó és okos dologra szoktathatja az oktatás, a példa és a gyakorlás által a jövő társadalom emberét s ezek által, habár csekély mértékben, nevelői hatást gyakorolhat a szülőkre is.

Legtöbbet tehet azonban az iskola azzal, ha a gondjaira bízott gyermek idegeit kiméli s nem mérgezi

maga is. Az iskola megtette a főkötelességét, ha a kor érlelés elé gátat vet; ha nevelőleg igyekszik közbelépni s nem engedi át a gyermeket teljesen beteg társadalomnak; ha a növendékeit munkával tulságosan nem terheli, ha az értelmi munkát, a tanulást, természetes alapokra helyezi, igazi szellemi munkát végez és ilyet kíván a gyermektől is; ha az osztályozás kérdésével behatóan foglalkozik; ezt megoldja s a kalkulust a lelki feszültség okai közül kiveszi.

A mit az iskola, a gyermek idegességének csillapítása érdekében tehet nem minden; de nem is kicsinylendő dolog. Méltó tárgya lehet a legkiválóbb tanítók ambíciójának is.

Ember János.

A besztercebányai kerületi tornaverseny.

A Magyarországi Tornaegyesületek Szövetsége IV. kerületi versenyét az idén Besztercebányán tartotta meg jun. hó 14., 15. és 16-án. A verseny rendezését a Besztercebányai Sport Klubra bízta, mely elismerésre méltó buzgalommal és fényes sikerrel végezte e nehéz feladatot. A város közönsége, élén Csesznák Gyula polgármesterrel, mindenben segítette a Klubot, hogy a tornaünnepség minél inpozánsabb legyen.

Az ország minden részéről megérkezett tornászokat kellemesen lepte meg a lobogódíszbe öltözött város szépsége és tisztasága; igazán kellemesen érezték magukat e szép fekvésű felvidéki városban, habár itt nem igen láttuk a helyi fiatalságnak más kerületi versenyeken megszokott bizalmas keveredését az idegen tornászokkal. Bizonyos azonban, hogy Besztercebányát vendégei kellemes benyomásokkal hagyták el.

A versenyek lefolyását a folytonos esőzés nagyon zavarta; ennek kihatása egyik-másik verseny eredményén nagyon is neglátszott.

A versenyeket szombaton délután hazatias érzelmű szép beszéddel nyitotta meg Csesznák polgármester, mire Berzeviczy Albert orsz. képviselő, a tornaszövetség elnöke szólott az ő ismert előkelő tónusán és megköszönte a városnak és a Sport Klubnak fáradhatlan munkásságát és áldozatkészségét, melyekkel a versenyek rendezését lehetővé tették.

Ezután megkezdődtek a football mérkőzések.

Először a Kassai Sport Egylet és a Besztercebányai Sport Klub csapatai mérkőztek felázott talajon szakadó esőben. Nem is csoda, hogy ily körülmények között valami szép játékot nem mutathattak be kezdő játékos létükre. Győztesek a besztercebányaiak lettek 2:1 eredménnyel.

Ezután következett a tornaversenyek főszénzációja, a két fővárosi rivális egyesületnek a Budapesti Torna Klubnak és a Ferencvárosi Torna Klubnak football mérkőzése. Mindkét Klub a lehető legerősebb csapata

állította ki a küzdő tere. A ferenczvárosiak különösen sokat vártak e mérkőzéstől, mert itt semleges területen és semleges, teljesen pártatlan, idegen bíró vezetése alatt reális eredményt véltek elérni. Számításukban nem is csalatkoztak.

A csapatok összeállítása következő volt:

Budapesti Torna Klub.

Bádonyi

Wagner, Harsády

Lucius, Ordódy, Skrobák

Guttman, Cservenka, Buda, Minder, Speidl.

Ferenczvárosi Torna Klub.

Berán

Gabrovitz, Svarz

Horn, Gorszky, Bródy

Braun, Feketeházy, Pokorny, Kolhanek, Borbás.

B. T. K. választ helyet, a F. T. K. kezdi a játékot és finom passzjátékkal a B. T. K. kapujához jut és öt percznyi ostrom után Borbás belövi az első goalt. Most a B. T. K. kezd, de újra az ő mezőjébe terelődik a játék; a Ferenczvárosiak gyönyörűen kombinálnak, passzolnak és mintegy 8 percznyi játék után a közönség tapsai közt Kolhanek a második goalt lövi a Budapesti Torna Klub kapujába.

Ezután a játék mindinkább izgalmasabb és hevesebb lesz. A B. T. K. amint alkalma nyílik, minden erejét megfeszítve támad, de támadásait a meglepő jól működő Ferenczvárosi védelem mindig hamarosan visszaveri s a játék a két mezőn váltakozva folyik. Budának egy sarokkal hátrafelé szépen lőtt labdája majdnem goalt eredményez; majd Speidlnek vesz kárba egy szép kapu elé centerézése, mert Buda, Cservenka és Guttman egymásután hibázzák el az üres kapu előtt földön guruló labdát. Épp így kerül a szerencse a Ferenczvárosiak meg-megújuló támadásait is; egy ízben már újabb goalt vélt mindenki, de a sarokból szépen beadott sáros, vizes labda egy méterrel az üres kapu előtt lecsuszik Kolhanek lábáról és a kapu mellé gurul. A félidő vége felé egy ízben nyugodtan fogja el Berán Wagnernek egy messziről jövő szép lövését, de a sáros labda kicsuszik kezéből s a rohanó Buda belövi a kapuba. Majd öt perczre rá a Ferenczvárosi kapu alá esik a labda egy nagy viziósába. Buda és Svarz eredménytelenül viaskodnak körülötte egy darabig, mire Berán kirohan a kapuból, hogy lábuk közül kihalássza a labdát a vízből, de elcsuszik s a következő pillanatban végre sikerül Budának Svarz közt a védtelen kapuba gurítani a labdát. Nemsokára rá 2:2 eredménnyel véget ér a félidő.

A második félidőben a játék már kevésbé gazdag sebb mozzanatokban. A játékosok sokat protestálnak, reklamálnak a bírónál. Így Ordódy kiereszkolta a bírótól a szabadrugást a F. T. K. ellen, mert Svarz kézzel igazítja a labdát, vagyis szerinte »hands«-et (?) csinál. E jogtalan, veszedelmes szabadrugást Berán kivédi és az előre repülő labdával a Ferenczvárosi csatársor ke-

resztül tör a B. T. K. védelmén a kapuig, ott azonban Bádonyi kézzel lefogja Pokorny, míg a sárba ragadt labdát Wagner vissza nem rugja. A bíró észreveszi a kapus által elkövetett szabálytalanságot, de nem ad a F. T. K. javára büntető rugást a 11 m.-res vonalról, hanem csak szabadrugást ítél.

Ezután megint a B. T. K. lesz a támadó fél, de eredménytelenül. Szép volt a játék befejezése, mikor a Ferenczvárosiak egyfolytában 10-12 lövést tesznek a B. T. K. kapujára, honnan ugyanannyiszor lövik vissza Bádonyi és Wagner. E jelenet a közönséget is elragadta.

A mérkőzés végre is 2:2 eredménnyel eldöntetlen maradt.

Versenybíró Czító N. (Beszterceb. S. K.) volt, ki tisztet teljes pártatlansággal töltötte be.

Második nap, vasárnap délelőtt voltak a tüleslabdaversenyek előmérkőzései. Ezeket is nagyon zavarta az esős időjárás.

Az I. párban a Besztercebányai S. K. kezdő csapata 3:2 arányban váratlan győzelmet aratott az Óbudai T. E. csapatán; a II. párban a Magyaróvári A. A. K. 6:1 győzött az Eperjesi T. V. E. fölött; a III. párban a Budapesti T. K. 4:1 győzött a Budapesti III. ker. V. E. fölött.

A folytatólag megtartott közép mérkőzésben a Magyaróvári A. A. K. 7:0 verte le a Besztercebányai Sport Klubot.

Következett a súlyemelő verseny, melynek mind a három díját az Aradi Torna Egylet derék atlétái nyerték meg. I. lett Kmetykó János, ki 45-ször emelte föl a 30 gros súlyt, II. Láng Oszkár (29 em.), III. Alt János (25 em.)

Az 1000 méteres síkfutásban I. lett Nagy József (O. T. E.) nagy fölényvel, II. Bruger Géza (E. T. V. E.), III. Paraszthy Pál (B. Budai T. E.), Speidl az erős tempót nem bírván, 3 kör után kiállt.

A 100 yardos síkfutásban 6 előfutam után a döntőben igen könnyen 6 méterrel lett I. Hellmich Miksa (O. T. E.), II. Tüske Jenő (B. E. A. K.), III. Zólyomi Adolf (B. B. S. K.)

Délután fél 3-kor a IV. Béla király-teren gyülekezett a mintegy 350 főnyi tornászszereg 18 különböző egyesületből. Innen a Kossuth Lajos-utcán végig vonult a festői menet a pályára, hol Bélyi Mihály szakavatottsággal vezényelte oszlopokba. Az ünnepi beszédek elhangzása és a kilencz egyesületi zászló megkoszorúzása után megkezdődtek az összes tornászok együttes szabadgyakorlatai, melyek azonban kiváltképp egyik-másik fővárosi csapat készületlensége miatt nem a legfényesebben sikerültek.

A délutáni folytatólagos versenyek eredményei a következők voltak:

I. Összetett verseny. (Magasugrás és súlydobás)
1. Gönczy Lajos (B. E. A. C.) 12 ponttal (170 cm. ugrás és 983 cm. dobás); 2. Coray Artur (B. T. C.)

9 ponttal (140 cm. ugrás és 1038 cm. dobás), 3. Vadkerty József (M. O. A. A. C.) (150 cm. ugrás és 910 cm. dobás).

II. Diszkoszdobás. 1. Fóthy Nándor (N. T. E.) 37 m. 80 cm., 2. Bartkó Jenő (P. T. E.) 35 m. 40 cm., 3. Macselka Gábor (M. O. A. A. C.) 30 m. 80 cm. Coray e versenyben megmagyarázhatatlanul rosszul dobált.

III. Tornászati főverseny. (Nyújtó, ló- és távolmagasugrás.) 1. Erődy Béla (B. Posta és T. S. E.), 2. Kovács Nándor (B. B. T. E.), 3. Kakas Gyula (B. T. C.) 4. Weymann Alfréd (B. T. C.) — A nyújtón Erődy és Magyar Gyula, nem kevésbé Kakas is rendkívül szép gyakorlatokat mutattak be, különösen a fiatal Erődy rendkívül sokat ígérő tehetség. Az ugrásban Kovács N. messze tulszárnyalta versenytársait. A lovat akár el is hagyhatták volna, mert rosszassága miatt csak egy gyakorlatot végezhetek rajta a versenyzők.

IV. Mintacsapatok tornázása nyújtón. 1. A Budapesti Posta és T. S. E.-nek 15 tornászból állott derék csapata. Precíz, szép gyakorlataikkal nemcsak önmaguknak, de derék művezetőjüknek Benecsek Gyulának is nagy dicsőséget szereztek. 2. Budapesti (budai) Torna-Egyesület csapata. Részt vett még a B. T. C. és M. Testgyak. K. egy-egy csapattal.

V. Füleslabda döntő mérkőzése. A magyaróváriak remek formában levő csapata könnyen vett revancheot tavalyi legyőzőjén a Budapesti Torna-Klubon, megvervén azt 3:1 arányban. Ugy, ahogy a magyaróváriak játszották a füleslabda játékot, még a telivér footballisták tettségét is megnyerte e játék. Általában a közönség nem győzött eleget tapsolni a rendkívül szimpatikus megjelenésű magyaróvári legénységnek, kik bámulatos tüzzel és fegyelmességgel játszottak. Ügyességük, fürgeségük és óriási dobásaik teljesen lekötötték a nagyszámu nézőközönség érdeklődését. Valóban megérdemelték a besztercebányai kereskedők remek tiszteletdíját.

Áttekintve a lefolyt versenyeken, ha elfogadjuk azt az igazságot, hogy az egyesületek igazi erejét leginkább a csapatversenyek mutatják meg, három fiatal egyesület emelkedett ki sikereivel a többi közül a IV. kerületi tornaversenyen.

Első helyen említendő ezek közt a Budapesti Postások 2 éves egyesülete, mely különösen a nyújtó versenyeken valóban feltűnést keltett, aztán a magyaróvári Akadémiai Atletikai Klub, mely a füleslabda versenyben és a Ferencvárosi Torna Klub, mely 2 éves football csapatával a labdarugó mérkőzésben hódította meg teljesen a közönséget. Az egyéni versenyekben Erődy Béla, Fóthy Nándor és Gönczy Lajos eredményei méltók elismerésre.

Az egész torna ünnepséget bankett fejezte be, mely alatt a besztercebányai szép hölgyek kiosztották a boldog győztesek között az érmeiket és a valóban remek, értékes tiszteletdíjakat.

A »Sport-Világ« versenyei.

A kerékpár verseny.

Szent-Medárd nem kedveli a sportot, esőt hozott és alaposan elmosta versenyünket, melynek oly szép reményekkel néztünk elében.

A borus és viharos időjárás folytán a közönség csak gyér számban jelent meg, midőn pedig a megnyitó verseny előfutamai közben szakadó eső eredt, még a versenyzők is elbujtak a tribünök alá, honnan csak megfogyott számban kerültek a starthoz. Hogy ennek daczára egyes számokban, mint a bajnokság- és térelőny-versenyben elég szép mezőny indult, ez csakis a nevezők rendkívüli nagy számának köszönhető.

A megnyitó verseny döntőjében Haringás óvása folytán a versenybírószág keresztezés miatt az elsőnek beérkező Püspökyt diszkvalifikálta. A 10 km.-es bajnokságot ez évben Bäumlér Ede többszörös bajnok nyerte el. Igen érdekes végküzdelmet nyújtott a térelőny-verseny döntője is, melyből Frisch Márton került ki győztesként. Az összes versenyek lebonyolítása a körülményekhez képest elég gyorsan és simán történt.

A részletes eredmények a következők:

Megnyitó-verseny 1000 m.

1. előfutam: Gyulay, Husztolesz.
2. » Haringás, Komjáthy.
3. » Vadas, Püspöky.

Döntő:

1. Haringás B. Edison 1' 27".
2. Vadas H. M. U. E.
3. Husztolesz F. F. K. E.
4. Gyulay S. Vándorkedv.

II. Nyeretlenek versenye. 1000 m.

1. előfutam: Nagy S., Fuchs.
2. » Böll, Jánosi.
3. » Klanik, Böhm.

Döntő:

1. Nagy Sándor F. T. C. 1' 42¹/₅".
2. Böll F. Vándorkedv.
3. Fuchs A. Edison.
4. Klanik J. Condor.

III. Magyarország bajnoksága. 10.000 m.

1. Bäumlér Ede Condor.
2. Löwy Arthur Föv. K. E.
3. Gyulay S. Vándorkedv.

Az egész mezőny az utolsó körig együtt halad, az utolsó fordulóban Bäumlér előretör és szép végspurttal győz.

IV. Térelőny-verseny 1000 m.

1. előfutam: Komjáthy, Frisch, Haringás.
2. » Gyulay, Bauer, Takács.
3. » Pécsy, Püspöky, Löwy Gy.

Döntő:

1. Frisch Márton F. K. E. $1' 26\frac{1}{5}''$.
2. Gyulay S. Vándorkedv.
3. Bauer Sándor Condor.

V. Tandem-verseny. 3000 m. Három pár indul.

1. Vadas—Simó $6' 42\frac{4}{5}''$.
2. Mohay—Nagy S.

Athletikai versenye.

Ugyanezen időben Pozsonyban megtartott nemzetközi atletikai viadal daczára résztvevőkben legkevésbé szenvedett hiányt e verseny. Különösen sokan indultak a 100 yardos síkfutásban, melyben legjobb crack-jeink Helmich, Schubert, Mező távollétében az ifjabb generatio próbálkozott a régibb közepes klasszisu versenyzőinkkel a küzdelmet felvenni. A győzelem ezuttal a M. A. C. reményteli sprinterjének, Thaly-nak birtokába jutott, ki csak az utolsó méterekben tudta második helyre szorítani Vajdát, a B. A. K. kitűnő 100 yardosát. A magasugrás versenye meglepetéssel végződött. Gönczy Lajost, ki csak nemrégiben állított fel országos recordot 182 cm.-es ugrásával, ezuttal Gajzágó Tibor legyőzte, még pedig egy közepes értékű eredménnyel 167 cm.-es ugrásával. Gönczy kissé közönyösen látszott venni a versenyt, mert még a sweaterét sem tette le versenyzése közben. A $402\frac{1}{2}$ m.-es síkfutás-handicapben, mint eddig minden alkalommal, úgy mult hó 8-án is a fiatalabb gárda színe-java indult s szép küzdelem után Speidl Géza (Speidl Zoltán bajnok öcsce) birtokába jutott. A gátfutás-verseny a Budai Torna-Egylet tehetséges versenyző gárdája két gátfutójának, Kovács és Mattyók matchévé zsugorodott össze, melyből az előbbi szép stylusban nyerve került ki győztesnek. Az utóbbi versenynemben tapasztalt gyenge részvétel oka mindenesetre abban találandó, hogy ilyfajta versenyeket egyleteink alig rendeztek s mult vasárnapi viadalunk programjába is csak azért vettük be, hogy a gátfutás klasszikus versenye pártolásban részesüljön.

A versenyek különben a következő eredményekkel végződtek:

I. Síkfutás. 100 yard.

I. előfutam:

1. Vajda (B. A. K.) $10\frac{4}{5}''$.
2. Wagner (B. T. E.).

Hét induló. Főlnnyel győzve.

Vajda a verseny közben való oldalra nézegetések-ről leszokhatna, mert könnyen irányt tévesztvén, kellemtelen bukásnak teszi ki magát.

II. előfutam:

1. Thaly (M. A. C.) $10\frac{4}{5}$.
2. Rupp (B. T. E.)

Döntő futam:

1. Thaly $10''$.
2. Vajda.

$\frac{1}{2}$ méterrel győzve. Kitűnően sikerült start után 50 m.-ig Thaly vezet, Vajda behozza, de 15 m.-el a cél előtt Thaly szép rush-hel beszalad.

Az idő országos rekord lenne, ha az erős szél nem támogatta volna hátban a versenyzőket. Különben a versenyzők azon pillanatban, midőn az indítást jelző lövés eldőrdült, már lendületben voltak.

II. Magasugrás:

1. Gajzágó (B. E. A. C.) 167 cm.
2. Gönczy (B. E. A. C.) 164 cm.

III. Síkfutás-térelőny-verseny. $402\frac{1}{2}$ m.

1. Speidl G. (B. T. C.) . . . $54\frac{1}{5}$ (40 m. e.)
2. Gorka (B. Sp. C.) . . . (10 m. e.)
3. Pilinszky (B. T. C.) . . . (42 m. e.)
4. Fehéry (M. U. E.) . . . (30 m. e.)

Öt méterrel győzve. Gorka szép stylusban elejétől végig egyenletesen futva hozza be versenytársait, a végig vezető Speidlt azonban már nem képes elérni.

IV. 101 méteres gátfutás:

1. Kovács N. (Budai T. E.) $18\frac{2}{5}''$.
2. Mattyók K. (Budai T. E.).

Négy méterrel győzve. Mindkét versenyző precizen ugrotta át a gátakat. „S.-V.“

A görög gimnasztika eredete, értéke, oka és helyisége.*)

Irta: **Szemző Lajos.**

(Folytatás.)

Thezeuz, az ókor nevezetes birkozója szigorú szabályokat alkotott a birkózásról, melyek nagy figyelemben részesültek és kivétel nélkül megtartattak. E szabályok azért voltak szükségesek, mert e gyakorlatok, melyek ellenfél nélkül nem képzelhetők, könnyen kitérősekre, vad indulatoskodásra, sőt egyéb elfajulásokra is adhattak alkalmat.*)

* A birkózókról csodálatos eseteket jegyzett fel a történelem. Így többek között *Milón*, Króton városából, oly erős állást tudott egy bealajozott korongon elfoglalni, hogy megmozdíthatlan maradt még akkor is, ha több oldalról is támadták meg. És ha almát szorított a markába, hiába való kísérlet maradt, belőle ezt kivenni. Nyilvános játékokon és ünnepeken 31-szer lett kitüntetve az egyszerű zöld koszorúval. Azonban erejének próbálása halálát okozta. Ugyanis élteesebb korában Króton mellett az erdőben sétált. Az út mellett egy levágott cserfát látott meg, mely félig ketté volt hasítva. Eszébe jutott megpróbálni, mennyi maradt meg erejéből és kezeit a hasadéka dugva, megkísérelte a fát ketté szakítani. Még nem fejezte azonban be erőpróbáját, midőn ereje elfogyott és a fatörzs összecsapódott, beszorított kézzel fogva maradt, és vadállatok tépték szét.

Hasonló erőpróbákat másokról is emlitenek. Így az argoszi születésű *Kreasz*, egy bivalyt úgy tudott lábánál fogva megfogni, hogy az csak csülkének otthagásával tudott kiszabadulni erős markából. *Amaszin*-ről, ki Afrika Barka nevű városában született, a történelem azt írja, hogy vad bivalyokkal küzdött a nélkül, hogy valamikor legyőzöttet volna. Filumenosz erős öklével kőszobrokba lyukakat ütött.

A korong- (diszkosz) dobás.

A diszkosz lencsealakú, kőből, ércből vagy fából készült, sima felületű, domború, különféle nagyságu és súlyú volt, melylyel kicsinyek és nagyok egyaránt gyakoroltak. A fiúk (tiz éves koruktól kezdve) kisebbet és könnyebbet használtak.*)

A korongot olajjal is bekenve, alulról felfelé a magasba vagy távolba dobták. A dobásnál kétféle nehézséget kellett legyőzni: A szer sikamlósságát, mely a fogást és tartást nehezítette; és sokszor a nehéz súlyt, melylyel csak erős kar tudott győzedelmeskedni. Kar, váll, hát és a lábak egyformán működtek e gyakorlatnál.

A résztvevő versenyzők a korongot egy kitűzött helyről dobták el, melyet *halbisz*-nak neveztek.

Myrón hírneves szobrász. ki Kr. e. 432-ben élt, a diszkoszdobót épen abban a pillanatban örökítette meg, a mikor hátraemelt kezével a korongot előre lendíti s eldobni készül. E szobor mutatja, hogy a dobó törzsét előre hajlítja, egyidejűleg a korongot tartó nyújtott jobb kezét vállmagasságig hátra emeli és a térdben mérsékelten hajlított jobb lábára előre lép, miközben egész testsúlyát a jobb lábra helyezve, pillanatig megfeszített egész erejével a korongot a levegőbe ívalakban előre dobta el.

A dobás kimérésénél csak a földet érintő leesési pont számított; tovagurulást nem vették figyelembe, valamint azt sem ha valaki a korongot a kezéből ejtette: az ilyen dobót a versenyből kizárták.**)

A gerely- (kopja v. dárda-) vetés.

A pentathlónnak kiegészítő részét képezte a gerelyvetés, mely különösen valamely célznak biztos eltalására szolgált, tehát testképző volta mellett még a szemértékét is élesítette, igen hathatósan gyakorolta.

A gerely eleinte vadászati eszköz volt, különféle hosszúságban használták, szíjban is, vége többnyire hegyes vassal volt ellátva, melyet magasba és távolba is dobtak; még az újabb századokban is a hadviselésben czélszerű fegyverül szolgált.

A gerelyvető testtartása lényegesen különbözik a diszkoszdobótól. Mig emennek a törzse teljesen hajlott, addig amazé nyújtott. A gerelytartó jobb kezének alsó tartásával a gerelyt hátra emelve, a szem a távol célra volt irányozva, míg a jobb lábát rendesen a bal mögött könnyedén hajlította s a vetés pillanatában felemelte.

Ez volt a pentathlón ötödik gyakorlata, mely a többivel egyetemben úgy testképző, mint gyakorlati haszna miatt a jelenkor ifjúságának is bátran ajánlható.

Az összküzdés (pankration).

Az összküzdés nem tartozott szorosan a pentath-

* A berlini muzeumban őrzött egyik diszkosz az egyik oldalon ugró, a másikon egy gerelyvető alakot ábrázol. Átmérője 10 cm. és súlya 2 kgr. Van olyan diszkosz, mely u. o. átméretű, de 4 kgr. súlyú. A brit muzeumi diszkosza 6 kgr.

** Fajlosz 95 lábnyira tudta a korongot eldobni.

lónhoz, leghátább a felnőttek versenygyakorlata volt; a fiúk csak 14 éves koruk leletével és teljesen kifejlett testi erővel játszhattak. Az agonisztikának folytatása volt a későbbi időkben az athlétika; a pankration ide tartozott.

Allott pedig a pankration ökölharcból, lábbugásból és birkózásból.

Az *ökölvívásnál* nem fogták egymást az ellenfelek, hanem mindegyik fél összeszorított öklével, ütések és lökések által törekedett az ellenfelét harcra képtelenné tenni. Ütéseit amannak felső testére irányítva, öklét és alsó karját szíjjal és ökörbőrrel vonta be, az ujjait szabadon hagyva, hogy bármikor öklé összeszoríthassa. Füle védelmére rézből készült fülkagylót használt.

Későbbi időkben — különösen Görögország hanyatlási korszakában — e testi mérkőzés teljesen elfajult. A küzdők vas- vagy ólomgolyókat, sőt szegeket erősítették a szíjakra s ezzel sokszor halálos sérülést okoztak ellenfelüknek.

Az *ökölvívás*, különösen ünnepélyek alkalmával, igen elkeseredetten folyt. Nem egyszer zúzták be egymás oldalbordáját, törték be mellkasukat, sőt némelyek vért hánytak, másokat félholtan kellett a küzdőtérrel elvinni.

A *lábütéses vívásnál* ellenfelüket rugással tették harcra képtelenné.

A pankrationnál tehát megengedték bármelyiket vagy valamennyit alkalmazni: ökölharc, lábütés, birkózás szolgált az ellenfél teljes legyőzetésére. A legyőzetett maga jelentette ki, hogy a mérkőzést nem bírja tovább, hogy harcképtelen s csak e kijelentése után arathatta a győztes a babért.

A görögök ünnepélyei.

A görögök az istenek tiszteletére Olimpiában, Iszthmusban és Nemeában ünnepeket rendeztek, melyek gimnasztikai gyakorlatok nélkül nem folyhattak le. Ezek az ünnepek, sajátos vallási és nemzeti értékük mellett, az ifjúság testi erejének gyarapítására, a szigorú legyelem betartására, a személyes bátorság, önbizalom és az összetartozás érzetének nevelésére szolgáltak.

Alapításukat, mint a legtöbb nemzeti ünnepeket, a mihikus korszaknak, majd egyik, majd másik hősnek, sőt Zeüsznek, a görög főistennek, de legtöbbnyire Héraklésznek tulajdonították.

Az *éliszi tejedelem* ugyanis, Ifitosz, szerződést kötött Likurgoszszal, a spártai uralkodóval, hogy a pártvillongások beszüntetésére egy közös békés területen találkozzanak ünnepeik megtartására. Erre a célra Olimpiát (Élisz tartomány legszebb völgyét) jelölték ki, mely a világ zajától távol egy csendes helyen, erdős hegyekkel körülvéve, feküdt.

Itt volt Zeüsznek ősrégi szentélye, hová a Szpártából jövő ünnepi küldöttségek s a hozzá csatlakozó zarándokok e szerződés alapján békében bevonulhattak.

Ilyen ünnepet, úgynevezett olymپیádot, minden hegyedik évben tartottak.

A görögök, abban a hiszemben, hogy minden kiváló tulajdonságuk, u. m. a szép, arányos, izmos testük, csengő hangjuk stb. isteneik adománya: örömmel résztvettek az istenségek ünnepein, hogy az áldozatok után az általuk annyira kedvelt testgyakorlati versenyeken résztvehessenek. Így találkoztak lassankint Spárta és Élisz között, szerződés folytán, Hellász összes államainak népei.

Élisz területe volt tehát a III. század kezdete óta az a közös pont, melyre a béke fentartása végett, az ünnepségek tartama alatt, csak fegyver nélkül volt szabad lépni.

Az olimpiai ünnepek felvirágozása Likurgosz korába és azon innen esnek, a tulajdonképeni játékok Ifitosz idejére esnek, még egyszerűek voltak és csupán gyalogló- és futóversenyekből állottak. Görögország fénykorában tartattak a legszebb ünnepek, melyeket Pindarosz tizedik olimpiai ódájával oly gyönyörűen énekel meg.

Az ünnepélyek színhelye tehát Olimpia volt, Zeüsz szent kerülete, a hol csak papok, jósök és az áldozatnál segédkező személyek laktak állandóan, az ünnepelők sátrak alatt tanyáztak. A szent ligetben később egy nagyszerű szépségű templomot emeltek, melyet Fidiasz, a híres atheni szobrász az V. század második felében Kr. e. Zeüsznek híres, kolosszális ércszobrával díszített fel. A liget nyugati végén volt az a tér, melyen a versenyjátékokat tartottak. A sztádion, melyen a versenyek végbe mentek, déltől észak felé terjed; a lovas versenyek helye pedig az u. n. hippodrom, a sztádion déli bejárata mellett nyugat felé terjed az Alfejosz folyó mentén.

A hippodrom kétszer olyan hosszú volt, mint a sztádion.

Köröskörül a magaslatokon ültek a nézők beláthatatlan tömegekben, lármájukkal serkentve, vagy kárhoztatva a versenyzőket.

A játékok napfeljöttével kezdődtek, miután az ég az istenek tiszteletére áldozatokkal és énekléssel telt. A sztádion korlátain felül ültek az élisziek által választott versenybírák, kik az ünnepi játékokat intézték. Ezután előléptek a versenyzők s az istenekre hivatkoztak, hogy a versenyekre tiz hó óta készültek; meztelen álltak ki és olajjal dörzsölték be testüket. A herold kikiáltotta a neveiket és kérdezte: „Vádolhatja-e valaki a versenyzőket, hogy valaha békót viseltek, vagy becsületlenül éltek?” Ha erre senki sem lépett fel váddal, kezdődött a verseny. — Rendesen futással kezdték. A ki elsőnek érkezett be, annak nevét és szülővárosát, mint győzőt, kikiáltották.

A hippodromban lovagló- valamint két és négyfogatu kocsiversenyek folytak. Az utóbbiakat sokra

becsülték, bár igen veszélyesek voltak. A birkózás és ökölvívás, valamint pentathlón többi gyakorlatai, szintén előfordultak.

Ezekon kívül fuvalák zenéje mellett futottak és diszkoszokat dobáltak. Annyiféle versenyt egy nap alatt be sem fejezhettek; a VI. század végén 5 napig tartottak a versenyek.

Az ünnepély utolsó napján koszorúzták meg a győzteseket a szent ligetben, áldozatok után a tömeg ujjongása mellett; a győzők ünnepi ruhában, kezükben palmaággal, utánok fuvalások jöttek. Voltak, kik lovon, vagy kocsin ültek, melyet a nép virágokkal díszített fel.

(Folytatása következik.)

Cross Country.

Ezek a versenyek hazánkban — úgy szólván — ismeretlenek. Rendeznek ugyan nálunk is — e néven — évente 2—3 versenyt, de a nélkül, hogy erre külön treniroznának. Jobb futóinak csak pályatrainingjüket érvényesítik és ők is a szezon befejeztével október közepén egy hosszú pihenőt tartanak egész áprilisig. Sokan a footballozáshoz folyamodnak, hogy jó formájukból ki ne essenek, azonban e téves felfogás következtében, tavasszal még erősebb trainingre van szükségük.

Az angol athleták ezzel ellentétben a legrosszabb időben sem pihennek egy hétnél tovább és arról, hogy trainingambíciójukat fentartsák, klubjaik gondoskodnak. E célból választanak a klubokban egy jó képességű futót cross country kapitánynak, kinek kötelessége hetenkint legalább egyszer training-futást rendezni, a melyeken ő vezeti a csapatot ő adja a tempót és ilyenkor minden futó aláveti magát a kapitány akaratának. Ezen alkalmakkor a kapitány — az elsőnek díjazásával — az utolsó 400 méteren megengedi, hogy a futók versenyezzenek. Rendes klubokban ilyen training-futásokon 20—70 futó vesz részt és vendégeket is szívesen látnak. A nagyobb clubokban a kezdők kiképzésére külön csapatok alakulnak, melyben a futókat a kapitány és ennek segítségére adott hat tapasztaltabb futó képezi ki. Három havi training-idő alatt felviszik 2 angol mérföldtől 12 angol mérföldig. Ezen training-futásokon kívül házi versenyekkel iparkodnak a versenyzők ambícióját felköltetni, hol kiki saját taktikáját érvényesítheti. Szorgalmas training után csapatokba osztják a versenyzőket. A csapatok képessége szerint megkülönböztetnek I., II., III., IV. csapatot. Sőt némely angol klubnak öt csapata is van. A csapatok gyakran mérik össze erejüket idegen klubok csapatjaival. A klubok azonkívül rendeznek még más versenyeket is. Ilyenek a paper chasing, a steeple chase, és a rendes cross country versenyek. A *paper chasing* egy oly hosszú táv-verseny, melyben két futót

(nyul) elengednek 10 percz előnnyel, kik az utat papírral jelzik, ezek után indulnak a többi futók (kuttyák). A pálya e szerint nincs meghatározva. Első a ki a nyulat beéri.

A *steple chase* rendszeren 2 angol mértföldtől 6-ig, nálunk alig látott és képzelt akadályokkal, több öt méteres sánczezal stb. A tulajdonképpeni *cross country* mely két nemben tartatik junior és senior, (junior az a ki nyílt *cross country* versenyben a 10 első közt nem szerepelt). A junior versenyek valamivel rövidebbek, rendszeren 5 és 8 angol mértföld között. A senior c. c. hosszabbak, a 12 angol mértföldet is meghaladják. Minthogy már a kisebb városok és grófságok versenyein is a versenyzők száma a 60—70-et jóval meghaladja, elképzelhetjük, hogy Dél, Észak Anglia bajnokságain vesz részt a hosszú-távakon.

Ezekből könnyen magyarázható az angol hosszú-táv-futók fölénye, más országok futói felett, mert ők így soha sem jönnek ki a trainingból, míg a mieinknek fárasztó trainingjüket minden esztendőben újból kell kezdeni. Bizonyára nagy előnyére volna a mi hosszútáv-futóinknak, ha a tehetősebb klubok egyes *cross country* osztályokat alkotnának, vagy ha a hosszútáv-futók hiányában összeállnának és egy külön *cross country* klubot alkotnának, a milyen Angliában nem egy van.

„S.-V.“

Különfélék.

A Magyar Athletikai Club lawn-tennis versenyei. Augusztus 15-én és folytatólag Balatonföldváron rendez a Magyar Athletikai Club országos lawn-tennis versenyt és pedig 1. *Széchenyi* vándordíj. Férfi egyes. Alapította Gróf *Széchenyi Imre*. 3-szor egymásután vagy ötször egyáltalában védendő vándordíj. Második kiírás. Védő *Schmidt Ödön* egy győzelemmel. Győztesnek aranyérem. 2. *Bezerédj*-díj. Hölgyegyes. Alapította Dr. *Bezerédj Viktor* miniszteri tanácsos. Egyszeri megnyeréshez kötve. Szeptember 14-re és folytatólag *Budapest* a Margitszigeten tervez a Magyar Athletikai Club lawn-tennis versenyeket a következő számokkal: Főverseny: férfi egyes, férfi egyes handicap, férfi kettős handicap, női egyes, vegyes kettős.

A Magyar Athletikai Club nemzetközi viadala. Junius hó 15-én tartotta a M. A. C. nemzetközi atletikai viadalát margitszigeti sporttelepén. A jelentkezett kiváló erők vetélkedésének meg volt a fényes eredménye. A legkiválóbb, a mely dokumentálja azt, hogy e versenynemben milyen vezető pozíciója van a magyar atletikának a rudugrasi volt: *Kauser F.* Jakab alelnök, *Bartha Miklós*, *Latinovics Géza*, *Rákosi Viktor* orsz. képviselők *Dessenyfy Arisztid*, dr. *Gerenday*

György stb. Versenytitkár: *Krepelka Béla*, időmérők: *Stankovits Szilárd*, *Nubar Gusztáv*, térmérő: *Krepels József*, indító: *Zimbury Ervin*, czélbíró: *Réthy Pál*.

Az egyes versenyeredmények a következők:

I. *Gerenday-vándordíj* 100 yardos síkfutás.

1. *Schuberth Ernő* M. U. E. 10³/₅ mp.
2. *Thaly Ernő* M. A. C.
3. *Koppán Pál* M. A. C.

II. *Rudugrás*.

1. *Kauser F.* Jakab M. A. C. 336 cm. orsz. record,
2. ifj. *Sasse Károly* M. A. C. 298 cm.
3. ifj. *Silberleitner Ferencz* M. A. C. 288 cm.

III. 1 angol mföldes síkfutás Magyarország bajnokságáért.

1. *Bredl Pál* M. A. C. 4 p. 48 mp.
2. *Bódor Ödön* M. U. E.
3. *Sax Lipót* W. A. C. — Bécs.

IV. *Távolugrás* Magyarország bajnokságáért.

1. *Gajzágó Tibor* B. E. A. C. 6 m. 54 cm. országos rekord.
2. *Schubert Ernő* M. U. E. 6 m. 40 cm.
3. *Koppán Pál* M. A. C. 5 m. 75 cm.

V. *Súlydobás*. Magyarország bajnokságáért.

1. *Crettier Rezső* M. A. C. 12. m. 23 cm.
2. *Strauss Gyula* B. E. A. C. 11 m. 70 cm.
3. *Thaly Ernő* M. A. C. 9 m. 38 cm.

VI. *Andrássy-vándordíj* 1/4 mföldes síkfutás.

1. *Koppán Pál* M. A. C. 55 mp.
2. *Niernsee Gyula* T. T. E. — Pozsony,
3. *Mező Béla* M. A. C.

Niernsee óvására, mert az indulók közt szerepelt *Ugró* (álnév) M. U. E. öt versenyzésében hátráltatta, a versenybíróság elnöke a versenyt megsemmisítette. Uj verseny tűzetik ki, melyről *Ugró* eltiltatik.

VII. *Kalapácsvetés*.

1. *Sailer Gyula* B. E. A. C. 25 m. 93 cm.
2. *Strauss Gyula* B. E. A. C. 25 m. 86 cm.
3. *Hübsehl Kálmán* M. A. C. 23 m. 70 cm.

VIII. *Esterházy emléktverseny* 4 ang. mföldes síkfutás.

1. *Bredl Pál* M. A. C. 23 p. 11⁴/₅ mp. orsz. rekord,
2. *Waicmann Vetislav* A. C. Sparta — Prága,
3. *Penninger Gusztáv* M. U. E.

IX. 220 yardos síkfutási handicap.

1. *Vajda Károly* B. A. K. 10 m.
2. *Gorka Ágoston* Bp. Sp. C. 10 m.
3. *Pártos Géza* B. A. C. 14 m.

Dunabajnokság. Rendezi a Magyar Athletikai Club 1902. július 13-án vasárnap d. u. 4 órakor. Uszóverseny. Indítás az Ujpest b. budai hid budai végétől. Czél a Margitsziget csucsa. Tav. 5000 méter Nemzetközi amatőr-verseny. Győztesnek aranyérem baj-

noki szalagon és a „Duna bajnoka 1902” czim. Másodiknak, harmadiknak ezüst érem. Minden további beérkezőnek, ha a győztes mögött 15 percz alatt érkezik be bronzérem. A bajnoki verseny titkos handicappal van összekötve, melynek győztese és másodika ezüst érmet nyer, feltéve hogy scratheredménye alapján elsőnek, másodiknak vagy harmadiknak nem helyeztetett. Nevezési zárnapi július 7. Tét 10 kor. a Magy. Athl. Szöv. kebelébe tartozó egyesületek tagjai a tét felét fizetik. Nevezések a M. A. C. titkárához intézendők. (Krepelka Béla, Bpest, III. Margitsziget, Magyar Athletikai Club).

Középiskolai tanárok szünidei tanfolyama. A középiskolai tanárok részére rendezendő szünidei tanfolyamokra *Wlassics* Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter a következő tanárokat vette fel:

A tanfolyamra: Albert János fogarasi áll., Ardos Frigyes soproni Lähne-féle gimnáziumi, Bärla Szabó Titus löcsei áll. főreáliskolai, dr. Beke Lajos szolnoki M. A. C. 336 cm-ért ugrott ruddal. Ez eredményével nemcsak eddigi országos rekordot javította meg fénysen (eddigi hitelesített r. cord 315 — legjobb eredménye 321 cm. a M. A. legutóbbi házi viadalán) — de nyelési esélyekkel indulhat az angol bajnokságban is. A versenybíróság elnöke dr. *Krasznay* Ferencz alelnök orsz. képviselő volt. Jelen volt Gróf *Széchenyi* Imre áll. főgimnáziumi, Bohdaneczky Lajos kaposvári áll., Rocskay István székely-kereszturi áll. tanítóképzőintézeti, Bölcsey Lajos szabadkai községi, Csiki István székely-kereszturi unit. gimnáziumi, Czeizel János löcsei kir., Funk Ede Gusztáv czeglédi áll. gimnáziumi, Geőcze Zuárd ungvári áll. főreáliskolai, Gasparits Lajos fehértemplomi áll. főgimnáziumi, Gedeon Béla debreczeni felső kereskedelmi, Hámos Nándor miskolci kir., Hollós János soproni ág. ev. főgimnáziumi, Jancsócs Ferencz aradi áll. főreáliskolai, Jánky László ujvidéki kir., Jánosy László rózsahegy-i kath., dr. Kürthy Menyhért egri kath., Lázár Ottó fehértemplomi állami, Mikulics Károly trencséni kir., Nagy Vilmos debreczeni kath. gimnáziumi, Otrók Mihály egri áll., Palotay Antal aradi főreáliskolai, Péter János gyulafehérvári róm. kath., Porst Kálmán félegyházi közs. főgimnáziumi, Ragán Béla szolnoki áll. főgimnáziumi, Rehák Pál nagy-szalontai közs. gimnáziumi, Robizek Mátyá ungvári kir., Sax Sándor erzsébetvárosi áll., Szabó András székely-udvarhelyi ev. ref., Szabó Vladimir balassa-gyarmati áll., Szalay Gyula félegyházi közs., Székely Ödön nagy-enyedi ev. ref., Schuster Alfréd rozsnói ág. ev., Wagner Sándor gyulafehérvári róm. kath. főgimnáziumi-, Welle Olivér községi reáliskolai tanárokat és Német Mihály nagy-kanizsai polgári iskolai tanítót. Továbbá Albrich János fogarasi, Bihary Béla nagy-enyedi, Sült Nándor pápai, Tompa József ternói elemi iskolai tanítókat, Serné Sándor okleveles tanítót és Laczkovics István tanítójelöltet.

Tornatanitók gyűlése. A magyarországi tornatanitók egyesülete múlt hó 24-én tartotta évi rendes közgyűlését a fővárosban. A közgyűlésre a vidékről is nagy számban jöttek föl az egyesületi tagok. *Szafka* Manó titkár évi jelentésének fölolvassása után *Kovács* Rezső tartott fölolvassást a testgyakorlatok hatásáról, majd *Kemény* Ferencz reáliskolai igazgató fejtegette, hogy milyen káros befolyással van a tanulói ifjúságra, hogy a főnálló rendeletek ellenére nagy számmal szerepel a sport-egyesületek tagjai sorában és részt vesz azoknak nyilvános mérkőzéseiben. A közgyűlés elhatározta, hogy a tankerületi főigazgatók útján fölfogja hívni a közoktatásügyi miniszter figyelmét e káros körülményre.

Kemény Ferencz igazgató indítványa nem felel meg azoknak a törekvéseknek, melyeket a magyar közoktatásügy terén néhány év óta olyan nagy örömmel konstatálunk. Az ifjúságot szerintünk nem szabadna egyetlen alkalomtól sem megfogsztani, hogy a sportüzésben résztvegyen s hogy ügyességét versenyeken tegye próbára. Így általánosságban tehát nem tartjuk helyesnek a gyűlés idevágó határozatát s legfeljebb annyit engednénk meg, hogy a tanulói ifjúság csak azokból a sport-egyesületekből legyen kizárva, melyek a sportüzés czégére alatt a kocsmázást szokták üzni. Egyébként sehol sem látjuk czélszerűnek, hogy az ifjúság ébredő sport-szenvedélyének ilyen általános szabálylyal útjába álljanak.

A tornatanitók gyűlésének második határozata az, melyet *Niedermann* Ignác pozsonyi tornatanár indítványára hoztak s mely szerint elhatározta a közgyűlés, hogy megkeresi a minisztériumot aziránt, hogy a középiskolai tornatanárokat a kilenczedik fizetési rangosztályba sorozzák.

Tíz év a Magyar Tanitók Turista-Egyesülete életéből. (1892—1902.) czim alatt 76 oldalra terjedő füzetet állítottak össze az egyesület tisztviselői: *Moussong* Géza ügyvivő alelnök, *Hittig* Lajos titkár és *Vágó* Aladár könyvtáros. Tüzetesen beszámolnak a szervezésről, megalakulásról. Közlük az első fölhívást a Magyar Tanitók Turista-Egyesületének megalakítására, a Magyar Turista-Egyesület Tanító Osztálya alakuló közgyűlésére szóló meghívót és az alakuló közgyűlés lefolyásáról beszámoló jegyzőkönyvi kivonatot. Azután az egyes esztendő történetét ismertetik. Összefoglaló statisztikát adnak a tisztikarról, kimutatást közölnek az egyesület bevételeiről, kiadásairól, tagok számáról, vagyonról és a *Turista* Közlönyre fordított összegekről. Eszerint az egyesület 1892-től 1901-ig bevett összesen 23,181 kor. 51 fillért s kiadott 21,154 korona 48 fillért, ebből a *Turista* Közlönyre 11,023 korona 20 fillér fordított. A tagok száma 1892-ben 186 volt, 1902. végéig pedig 1169 re szaporodott. Azután az egyesület kiváló érdemű férfait mutatják be írásban és képben. Beszámolnak az egyesület kirándulásairól, az egyesületi tagoknak nyújtott 46 különféle kedvezményről, az egyesület közművelődés

munkásságáról; a Turista Közlönyről, iskolai kirándulásokról, az Urániában rendezett 12 előadásról, melyeken 49 iskolából 5738 tanuló — ezek közül 1595 szegény ingyen jeggyel — vett részt és mely előadások az egyesületnek 300 korona 60 fillérbe kerültek. Ismeretük az 1233 koronára becsült 575 kötetet számláló könyvtár keletkezésének történetét is. Továbbá a báró Eötvös Loránd-alapot, a melynek magját a báró Eötvös Loránd által adományozott 100 korona képezte, s melyet 1000 koronára kiegészítve, kamatai irodalmi pályadíjakra fognak fordíttatni. Végül felsorolva az egyesület által eddig kiírt pályatételeket, a pályázatok eredményeiről, illetve eredménytelenségeiről számolnak be.

Az ügyesen összeállított füzetke, melyet nyolcz arczkép is díszít, 1 koronáért a M. T. T. E. helyiségében (Budapest, IV., gróf Károlyi-utca 8. szám alatt) kapható.

A Pozsonyi Torna-Egyesület sporttelepének felavatási évfordulóját egy nagyobb szabású athletikai viadal rendelkezésével ünnepelte meg múlt hó 8-án. A nagy gonddal és költséggel előkészített versenyt azonban megzavarta, sőt csaknem teljesen megrontotta a kedvezőtlen időjárás, mert a reggeli 5 órától esti fél 6-ig szakadatlanul zuhogó eső feláztatta és nagyrész hasznavehetetlenné tette a pályát és így egyes versenyeknek teljesen el kellett maradni, mások pedig sportilag igen gyenge eredménnyel végződtek. A szintén tervezett juniális ily körülmények között természetesen elmaradt és e helyett a Magyar Király szállóban volt társasvacsora, mely alkalommal D. Dobrovits, a P. T. E. elnöke, és Krepelka O. Béla úr mondtak lelkes felköszöntőt.

A versenyek eredményei a következők:

I. Súlydobás távolba:

1. Coray Arthur (B. T. C.) 11.85 m.
2. Bartkó Jenő (P. T. E.).
3. Strausz Gyula (B. E. A. C.).
4. Vadkerty József (M. Ó. G. A. A. K.).

II. Sikfutás 100 yard:

1. Helmich Miksa (Öb. T. E.) $10\frac{2}{5}$ "
2. Schuberth Ernő (M. U. E.).
3. Mező Béla (M. A. C.)

III. Gerelyvetés távolba:

1. Takáts Gyula (P. T. E.). 27.52 m.

IV. Gátfutás $\frac{1}{4}$ ang. mfd.:

1. Nirnsee Gyula (P. T. E.) $58\frac{1}{5}$ "
 2. Pukl F.
 3. Körner Iván (Gy. T. E.).
- 8—10 méterrel könnyen nyerve.

V. Nyújtó-verseny:

1. Klenner Ferencz (P. T. E.) $8\frac{1}{2}$ pont.
2. Sey Ferencz (P. T. E.) $6\frac{1}{2}$ pont.

VI. *Diszkoszvetés*: Pozsony bajnoka cím, aranyérem és a pozsonyi hölgyek vápdordija.

1. Coray Arthur (B. T. C.) 35.25 m.
2. Bartkó Jenő (P. T. E.) 33.46 "
3. Strausz Gyula (B. E. A. C.) 33.41 "
4. Maczelka Gábor (M. Ó. G. A. A. K.).

VII. Sikfutás 1000 m.:

1. Nirnsee Gyula (P. T. E.) $2'37''$.
2. Bredl Pál (M. A. C.).

Érdekes és izgató küzdelem. Bredl sokáig vezet erős tempóban, de a célnál 60—80 cm.-el a második helyre szorul.

A Budapesti Torna-Club tavaszi versenye érdekes képét nyújtotta ezen agilis egyeslet sokoldalú sporttevékenységének. Kerékpározás, athletika, football és fűleslabda mérkőzés egy versenydelután keretében elég változatos sportélvezetben részesíté a szép számban megjelent nézőközönséget. Eredménye a következő:

I. Sikfutás 100 yard (junior).

Első futam: 1. Rupp Jenő, 2. Kovács Nándor.
Második futam: 1. Gorka Ágost, 2. Helvey Géza,
Harmadik futam: 1. Vajda Károly, 2. Gönczy

Lajos.

Döntő:

1. Gönczy Lajos B. E. A. C. $10\frac{1}{5}$ "
2. Vajda Károly B. E. A. C.
3. Rupp Jenő B. T. E.
4. Gorka Ágost B. S. C.

II. Sikfutás 100 yard.

1. Helmich Gusztáv O. B. T. E. $10\frac{3}{5}$ "
2. Gajzágó Tibor B. E. A. C.

Minthogy a harmadik induló Klein G. a start után rögtön kiállt, a verseny tulajdonképp a kettő közti match jellegével bír.

III. Súlydobás távolba.

1. Coray Arthur B. T. C. 12 m. 20 cm.
2. Sajó Béla B. T. C.

IV. Sikfutás $\frac{1}{4}$ angol mfd.

1. Tüske Jenő B. E. A. C. 30 méter előny
2. Kertay Lajos B. T. C. 35 " "
3. Klein Gusztáv B. T. C. 30 " "
4. Jassus Antal B. S. C. 15 " "

A győztes versenyzői képessége eddig ismeretlen lévén, tul nagy előnyt nyert.

A Budapesti Egyetemi Athletikai Klub múlt hó 1-én délután, lágymányosi sporttelepén sikerült nemzetközi atletikai versenyt rendezett. A versenyen megjelent: Wlassics Gyula kultuszminiszter is a családjával, Eötvös Loránd báró, a (B. E. A. K.) elnöke, Klupathy Jenő dr. a klub alelnöke és számos notabilitás. Daczára annak, hogy a késői tavasz folytán athletáink még

nincsenek teljes trainingben, az eredmények igen jóknak nevezhetők, sőt több versenynemben sikerült új országos rekordot teremteni. Így Sailer Gyula (B. E. A. K.) a gerelyvetésben, Kauser F. Jakab (B. A. C.) a rudrugásban, Hellmich Miksa (O. T. E.) a 200 m.-es futásban csinált új országos rekordot.

A verseny részletes eredménye a következő:

1. *100 yardos síkfutás.* Első Hellmich Miksa (O. T. E.) $10\frac{2}{5}$ "", második Mező Béla (M. A. C.), harmadik Koppán Pál (M. A. C.)

2. *Távolugrás.* (Verseny a kultuszminiszterium tiszteletdíjért.) Első Gajzágó Tibor (B. E. A. K.), 625 cm., második Schubert Ernő (M. U. E.) 613 cm., második Kovács Nándor (O. T. E.) 583 cm.

3. *Súlydobás.* Első Coray Arthur (B. T. C.) 1191 cm., második Crettier Rezső (M. A. C.) 1180 cm., harmadik Bartkó Jenő (P. T. E.) 1035 cm.,

4. *804 m.-es síkfutás.* (Verseny a kultuszminiszter tiszteletdíjért.) Első Speidl Zoltán (B. E. A. K.) $2\frac{10}{5}$ "", második Varga Pál (B. E. A. K.).

5. *Magasugrás.* Első Gönczy Lajos (B. E. A. K.) 181 cm., második Dános Árpád (M. U. E.) 166 cm., harmadik Ruszinkó Miklós (B. E. A. K.) 161 cm.

Gönczy ez alkalommal is megközelítette a nemrég Kassán elért rekordját (182 cm.)

6. *220 yardos síkfutás-handicap.* Első Hellmich Miksa (O. T. E.) 0 m. e., 24 " (országos rekord), második Ullrich Ferencz (B. E. A. K.) 10 m. előny, harmadik Radó Arthur (B. E. A. K.) 20 m. e.

7. *Gerelyvetés.* Első Sailer Gyula (B. E. A. K.) 3712 cm. (országos rekord), második Crettier Rezső (M. A. C.) 3577 cm., harmadik Radó Arthur (B. E. A. K.) 3360 cm.

8. *Staféta-verseny* $\frac{1}{4}$ ang. mfd.-re. Első a M. A. C. csapata, második a B. E. A. K. csapata, harmadik a B. T. E. csapata.

9. *1 ang. mfd.-es síkfutás.* Első Brédl Pál (M. A. C.) $4' 48''$, második Nagy József (O. T. E.), harmadik Penninger Gusztáv (M. U. E.).

10. *Diszkoszvetés.* Első Bartkó Jenő (Pozsonyi T. T.) 3680 cm., második Coray Arthur (B. T. C.) 3621 cm., harmadik Strausz Gyula (B. E. A. K.) 3609 cm.

A súlydobástól kifáradt Cyraynak ezuttal nem sikerült a múlt hó elején felállított rekordját ($37'91$ m.) elérni, míg Bartkó, kinek összes dobásai 30 m.-en aluliak voltak, egy sikerült dobással megszerzi a győzelmet.

11. *Rudugrás.* Első Kauser F. Jakab (M. A. C.) 315 cm. (országos rekord), második Kasztriner Árpád (B. E. A. K.)

A verseny után füleslabda-mérkőzés volt, melyben a B. E. A. K. csapata 7:0 győzött a B. T. E. csapata ellen.

„S.-V.“

A magyar evezős egyletek orsz. szövetsége
március hó 25-én tartotta rendes közgyűlését. Az ez alkalommal felolvasott évi jelentés adataiból következőket soroljuk fel:

A szövetség nemzetközi versenyét múlt év június hó 23-án tartotta meg s ezen kilencz versenyre összesen 29 csapat jelentkezett. Az állami díjat a „Pannonia“ evezős club junior csapata, a tiszai regatta-szövetség díját a „Nemzeti Hajós Egylet“ nyerte meg. A bajnoki címet Paukovics Ernő kapta, a nyolczevezős vándordíj-versenyben a „Nemzeti Hajós-Egylet“ győzött. A verseny 424 korona 5 filler tiszta nyereséget eredményezett.

A Szövetség méltányolva azon érdemeket, melyeket a zürichi „Előre“ a magyar evezőssport körül szerzett, 100 koronával a nevezett egylet alapítóinak sorába lépett, azonkívül gyűjtést rendezett a tagegyletek között, mely közel 500 koronát eredményezett.

A jövő évi versenyeknek határnapjai következőkép állapítottak meg, ugymint: Szeged, június 29. Budapest, június 22. Gróf Károlyi vándordíj, augusztus 31., pozsonyi regatta szeptember 8.

A Pozsonyi hajós-egylet a Pozsonyban 1902. szeptemberben rendezendő orsz. gazdasági kiállítás alkalmából evezős versenyt tart, melyre a Szövetség egyletei meghívattak.

Tekintve, hogy a tervezett verseny a pozsonyi evezős-egyletnek, hazánk legrégibb egyletének jubileum ünnepe is lesz, kívánatos, hogy hazai egyleteink minél nagyobb számban jelennének meg e versenyen.

A Szövetség bevételei a múlt évi pénztári maradványt hozzászámítva, 4195 k. 75 f., a kiadások 2107 k. 39 f.-t tettek ki. Tiszta készpénz maradvány az 1900. év végével 2088 k. 36 f., mely összeg gyümölcsözőleg van elhelyezve az Egyesült budapesti fővárosi takarékpénztárnál.

A Budapesti Sport-Club 1899. folyó évi május hó 25-én 20 kilométeres távgyalogló versenyt rendezett handicappal.

A verseny kedvező időjárás mellett folyt le a megyeri országúton. Az eredmények következők:

1. Enzmüller Imre S. B. C. 1899 (előny 11 percz) 2 óra 2'19" .

2. Vogt Ede S. B. C. 1899 (előny 4 percz) 2. óra 0.27" .

3. Huita Károly S. B. C. 1899. (előny 10 percz) 2 óra 7'50" .

4. Pethő M. F. C. (előny 5 percz) 2 óra 3' 10" .

5. Sorgó Miklós schrotch B. T. E. 1 óra 58.2" .

6. Merényi F. T. C. (előny 5 percz) 2 óra 7'10" .

7. Manglitz Ferencz F. T. C. (előny 1 percz) 2 óra 3'10" .

A verseny érdekességét emelte, hogy Sorgó és Manglitz budapest legjobb távgyalogója mérkőzött egymással. Manglitz ugyanis a B. B. T. E. 1 kilométeres

versenyében legyőzte Sorgot. S most is általános volt a vélemény, tekintettel Sorgó csekély trainingjére, hogy Manglitz, ha nem is fölényrel, de legalább küzdelemmel győz. Az eredmény azonban arról győzött meg, hogy míg Manglitz rövid távra jó, de Sorgó szívósságánál fogva inkább a hosszú távon számíthat győzelemre. A verseny nagyszámu közönség jelenlétében fejeződött be.

„S.-V.”

A Magyar Athletikai Club házi viadala folyó hó 5-én tartatott meg a klub szent-margitszigeti sporttelepén.

A viadal két kiemelkedő mozzanata a klub 100 yardos és rudugrási bajnoksága volt. Utóbbiban Kanser F. Jakab harmadik vetélkedésében a kötelező rekordot elérvén, a klub élethossziglani bajnoka s ezzel tiszteletbeli tagja lett. A győztes az eddigi rekordot fényesen megjavította, 316, majd 321 cm.-t. ugorva. Második Sasse Károly, harmadik Szülberleitner Ferencz lett.

A 100 yardos bajnokságban, melyet két győzelemmel Koppán Pál bajnokjelölt védett, győztes Mező Béla lett s ezzel a klub bajnokjelöltje 10³/₅“ alatt Koppán Pál előtt.

A 300 yardos junior-sikfutásban: 1. Medgyessy Iván, 2. Veres Sándor, 3. ifj. Graf Vilmos.

A távolugrási handicapban győztes holtversenyben Mező Béla (előny nélkül) és Kirchknopf Ferencz

(35 cm. előny) 577 cm. eredménnyel, 2. Gerster Károly, 3. Thaly Ernő.

A súlydobási handicapban győztes Kiss Kornél, 2. Felkai Iván, 3. Sasse Károly.

A 220 yardos sikfutási handicapban 1. Mező Béla (előny nélkül) 33³/₅“, 2. Kirchknopf Ferencz, 3. Graf Vilmos.

Az 1 ang. mfd.-es sikfutási handicapban: 1. Bredl Pál (előny nélkül) 4' 48¹/₅“, 2. Felkai Iván, 3. ifj. Köller Oszkár.

A London Athletic Club május 10-én tartotta második atletikai meetingjét következő eredménnyel:

120 yard (handicap): 1. Jupp (1¹/₂ y. előny) 12“. L. F. Fremeer (3 y. előny) 1¹/₂ yardal nyerve.

2 ang. mfd.-es gyaloglás (vándordíj) 1. R. H. Watson (védő) 15' 51⁴/₅“.

Távolugrás (handicap): 1. A. H. Healey 6' 27¹/₂ m. (+ 23 cm. előny.) 2. L. F. Fremeer 6' 26 m. (+ 15 cm. előny.)

1¹/₂ ang. mfd. (handicap): 1. G. Malcolm (85 y. e.) 1' 59¹/₅“, 2. B. Blunden (32 y. előny) 12 yardal nyerve.

220 yard (vándordíj): 1. C. Jupp 22²/₅“, 2. Mc Lean.

300 yard (handicap): 1. H. M. Milburg (25 yard e.) 32³/₅“. 2. A. H. Healey (12 y. előny) 1¹/₂ yarddal nyerve.

1¹/₂ ang. mfd. (handicap): 1. A. B. Stark (140 y. előny) 7'. 2. H. C. Hawirey (40 y. előny) 50 yarddal nyerve.

1 ang. mfd. staféta-futás (4 futó klub-ként): 1. South London Harriers 3' 39“. 2. Blackheat Harriers 6 y. nyerve.

Ó V Á S!

Tudomásunkra jutott, hogy idegen gyárból származó oly pneumaticok vannak forgalomban, melyekre **védjegyhamisítás szándékával**

„Continental“

szó van bélyegezve.

Figyelmeztetjük t: vevőinket és a nagyközönséget, hogy a valódi

CONTINENTAL-PNEUMATIC

a gummiba préselt **sas** védjegyről ismerhető fel.

Egyszersmind kinyilatkoztatjuk, hogy feljelentéseket, melyek a védjegybitorlás felderítésére és megbüntetésére vezetnek, szívesen és busásan jutalmazunk.

Magyar ruggyantaárugyár részvénytársaság
Budapest.

Vivók körében

sensatiót kelt a gummiból készült, szabadalmazott

„Damascinus“-

kardmarkolat,

mely rugalmasságánál fogva **nem nyomja a kez-
zet, elhárítja a kard csúszását, megóvjá a kez-
tyüt a kopástól.**

A cs. és kir. hadügyminiszterium 1522/1896. sz. rendeletével tanítási czélokra ajánlotta.

== Bármely kardra könnyen ráerősíthető. ==

Legtöbb államban szabadalmazva.

Viszontelárusítók kerestetnek.

Magyar ruggyantaárugyár részvénytársaság
BUDAPEST.